

> Eindrapport voor bestuurlijke zienswijze

Burger- en overheidsparticipatie Maassluis

Aan
Rekenkamercommissie Maassluis

Noordwijk, 13 juli 2020

*www.partnersenpropper.nl
www.opgavengestuurdwerken.nl*

PARTNERS⁺PRÖPPER
DENKERS EN DOENERS VOOR DE PUBLIEKE ZAAK

Colofon

Deze rapportage is opgesteld in opdracht van de Rekenkamercommissie Maassluis. De rapportage geeft zicht op het beleid en de werkwijze van de gemeente Maassluis ten aanzien van burger- en overheidsparticipatie en de lessen die daaruit getrokken kunnen worden.

De rapportage is opgesteld door twee onderzoekers van het bestuurskundig onderzoeks- en adviesbureau Partners+Pröpper: Ing. Peter Struik MBA en Hilda Sietsema.

Inhoudsopgave

Deel 1	De Kern.....	3
1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding van het onderzoek	4
1.2	Vraagstelling	4
1.3	Aanpak en evaluatiemodel	5
1.4	Leeswijzer	7
2	Conclusies	8
3	Aanbevelingen	10
Deel 2	De Bevindingen	12
4	Het participatiebeleid.....	13
4.1	Doelen en uitgangspunten	15
4.2	Uitgangspunten voor de werkwijze	18
4.3	Actuele ambities en ontwikkelingen.....	20
5	Uitvoering: participatie in de praktijk	22
5.1	Algemene beeld	24
5.2	Professionele vormgeving en kwaliteit van samenwerking	25
5.2.1	Burgerparticipatie	25
5.2.2	Overheidsparticipatie	29
5.3	Rol van de raad bij participatie.....	32
6	Resultaten van participatie: realisatiekracht en democratie	33
6.1	Resultaten burgerparticipatie	34
6.2	Resultaten overheidsparticipatie	37
7	Bestuurlijke reactie op het eindrapport	40
Deel 3	De Bijlagen.....	43
	Bijlage 1 Trajectrapporten	44
	Bijlage 2 Korte beschrijvingen van de casussen	63
	Bijlage 3 Respondenten- en bronnenlijst.....	67

Deel 1 De Kern

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

De rekenkamercommissie van de gemeente Maassluis heeft onderzoek gedaan naar de wijze waarop de gemeente burger- en overheidsparticipatie vorm heeft gegeven. Diverse politieke partijen in Maassluis hebben hier aandacht voor gevraagd.

Burger- en overheidsparticipatie gaat in de kern over de samenwerking tussen de gemeente en inwoners, met als doel maatschappelijke opgaven te realiseren. Bij burgerparticipatie gaat het dan om inwoners de mogelijkheid te geven om gemeentelijk beleid en plannen te beïnvloeden. Bij overheidsparticipatie gaat het om inwoners die zelf een initiatief nemen om een maatschappelijke opgave te realiseren, waarbij zij de gemeente vragen een bijdrage te leveren, in welke vorm dan ook. Dit worden ook wel burgerinitiatieven genoemd.

1.2 Vraagstelling

Centrale vragen

In dit onderzoek worden drie centrale vragen beantwoord:

- 1 Wat zijn participatiemogelijkheden voor inwoners, bedrijven en instellingen en wat is de rol van de raad bij het participatiebeleid?
- 2 Hoe effectief is het participatiebeleid van de gemeente en op welke wijze voert de gemeente (raad, college en ambtelijke organisatie) dit beleid uit?
- 3 Hoe beoordelen burgers de participatiemogelijkheden?

Deelvragen

Om de centrale vragen te kunnen beantwoorden, worden de onderstaande deelvragen beantwoord:

BELEID

- 1 Heeft de gemeente een actueel beleid waarin de uitgangspunten van burger- en overheidsparticipatie zijn omschreven?
- 2 Voldoet dit beleid aan de kwaliteitseisen die daaraan in de huidige tijd gesteld kunnen worden?
- 3 Welke rol heeft de raad gehad bij het tot stand komen van dit beleid en heeft het daarbij kaders kunnen stellen ten aanzien van de uitvoering?
- 4 In hoeverre speelt de gemeente met het beleid in op de nieuwe Omgevingswet, die vanaf 1 januari 2021 in werking treedt?

UITVOERING

- 5 Op welke wijze wordt burger- en overheidsparticipatie vormgegeven en hoe communiceert de gemeente daarbij naar de samenleving?
 - Is het beleid, de organisatie en de uitvoering op elkaar afgestemd?
 - Zijn er voor de ambtelijke organisatie heldere en werkbare kaders?
- 6 Welke middelen worden ingezet?
- 7 In welke gevallen betreft de gemeente inwoners, bedrijven en instellingen bij beleidsontwikkeling en uitvoering in de stad? Welke afwegingen worden daarbij gemaakt voor het al dan niet inzetten van burger- of overheidsparticipatie?
- 8 In hoeverre denkt de gemeente vanuit de burger en waaruit blijkt dat?

RESULTATEN

- 9 In hoeverre is het beleid en de uitvoering van de gemeente ten aanzien van burger- en overheidsparticipatie doeltreffend? Zijn of worden de beoogde doelen gerealiseerd?

LESSEN VOOR DE TOEKOMST

- 10 Welke lessen kunnen worden getrokken?
- Wat is bestuurlijk en ambtelijk nog nodig om het beleid en de uitvoering van burger- en overheidsparticipatie verder te versterken?
- 11 Wat moet er nog gebeuren om de doelen van de nieuwe Omgevingswet tot uitvoering te brengen en welke rol kunnen de raad, het college en de ambtelijke organisatie daarbij spelen?

1.3 Aanpak en evaluatiemodel

Aanpak

Het onderzoek is ingedeeld in twee sporen. Het eerste spoor richt zich op een algemene evaluatie van het participatiebeleid door bestudering van het gemeentelijk beleid én een eerste zicht op de werkwijze van de gemeente door bestudering van zes casussen met inzet van de Participatiemonitor¹. In het tweede spoor zijn de zes casussen verder verdiept aan de hand van de uitkomsten van de Participatiemonitor en interviews met betrokkenen.

We lichten de twee sporen hieronder verder toe.

SPOOR 1: EVALUATIE VAN ZES TRAJECTEN MET DE PARTICIPATIEMONITOR

Na een oriënterend interview met ambtelijke sleutelpersonen, zijn zes participatietrajecten geselecteerd die de participatiepraktijk van de gemeente Maassluis weerspiegelen. Deze trajecten zijn geëvalueerd met de **Participatiemonitor**, een meetinstrument waarmee gemeenten elk denkbaar participatietraject kunnen evalueren.

De Participatiemonitor bestaat uit:

- Een online enquête onder ambtelijk projectleiders van de gemeente die ambtelijk uitvoering gaven aan een traject.
- Een online enquête onder burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties die aan een traject hebben deelgenomen.

Geselecteerde participatietrajecten voor evaluatie met behulp van de Participatiemonitor

BURGERPARTICIPATIE

- 1 Spechtstraat
- 2 Geluidswal A20
- 3 Cultuurvisie

OVERHEIDSPARTICIPATIE

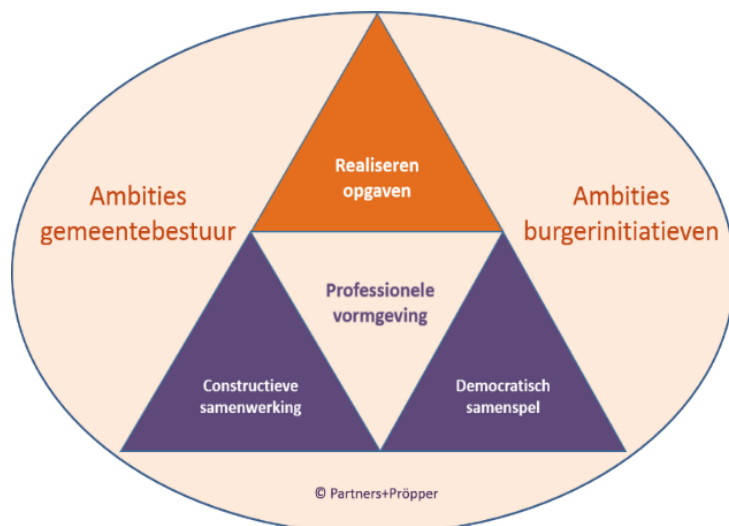
- 1 Zwerfafval
- 2 Wijkdeal
- 3 Monstersche Sluis

¹ Zie www.benchmarkburgerparticipatie.nl

De Participatiemonitor is een door Partners+Pröpper ontwikkelde landelijke monitor in het kader van de Landelijk Benchmark Burgerparticipatie, in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Met deze monitor kan de kwaliteit van trajecten voor burgerparticipatie systematisch worden geëvalueerd.

In de Participatiemonitor worden aan de projectleider én deelnemers vragen gesteld die aansluiten bij vier kwaliteitsmaatstaven die belangrijk zijn voor het succesvol uitvoeren van een traject voor burgerparticipatie en overheidsparticipatie.

Daarbij zijn de kwaliteit van samenwerking en professionele omgeving op te vatten als voorwaarden die moeten worden ingevuld om goede resultaten te realiseren. Realisatiekracht en democratie zijn de uiteindelijke resultaten van invulling van deze voorwaarden. In het geval er sprake is van goede invulling van de voorwaarden is er sprake van voldoende realisatiekracht en een sterke democratie.

Onder de kwaliteitsmaatstaven liggen verschillende hoofdnormen, zie de onderstaande tabel.

Per traject is er een trajectrapport waarin de waarderingen van de projectleider en deelnemers op de vier kwaliteitsmaatstaven zijn weergegeven. Alle trajectrapporten zijn opgenomen in bijlage 1 van dit rapport.

Kwaliteitsmaatstaf	Hoofdnormen
I Realiseren van opgaven	Participatie draagt bij aan slagvaardige, snelle en efficiënte realisatie van maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld door het ontstaan van nieuwe ideeën en inzichten en het bundelen van krachten.
II Democratisch samenspel	Participatie versterkt het democratisch gehalte van de wijze waarop dat gebeurt door een zorgvuldige(re) afweging van belangen en grotere betrokkenheid, draagvlak, invloed en wederzijds begrip en vertrouwen.
III Constructieve samenwerking	Opgaven zoveel mogelijk vanuit 'teamspel' realiseren, onder andere door open en constructieve interactie, adequate en tijdige communicatie en goed verwachtingenmanagement over en weer.
IV Professionele vormgeving	Doordachte en passende inrichting van participatietrajecten vanuit overzicht met inzet van participatieve werkvormen op maat.

SPoor 2: VERDIEPING OP 6 CASUSSEN

Na een evaluatie van de zes casussen met behulp van de Participatiemonitor, zijn deze verder verdiept. De desbetreffende schriftelijke stukken zijn bestudeerd en er zijn gesprekken gevoerd met de deelnemers aan trajecten (inwoners en organisaties), de ambtelijke organisatie en een afvaardiging van de raad.

1.4 Leeswijzer

Het voorliggende rapport bestaat uit drie delen:

Deel I De Kern	Deel I bevat de kern van het onderzoek en kan eigenstandig gelezen worden. Het bevat de inleiding, de onderzoeksvragen en de conclusies en aanbevelingen. In de conclusie worden de drie centrale vragen beantwoord.
Deel II De Bevindingen	Deel II bevat de onderbouwing middels bevindingen uit bestudering van het gemeentelijk beleid en zes concrete casussen uit de praktijk van de gemeente Maassluis. In deel II worden de deelvragen beantwoord.
Deel III De Bijlagen	Deel III bevat twee bijlagen. Rapportages van de zes bestudeerde casussen op basis van een enquête onder deelnemers/initiatiefnemers van participatietrajecten en de respondenten- en bronnenlijst.

2 Conclusies

In dit hoofdstuk worden de drie centrale vragen beantwoord en wordt daar tevens duiding aan gegeven:

- 1 Wat zijn participatiemogelijkheden voor inwoners, bedrijven en instellingen en wat is de rol van de raad bij het participatiebeleid?
- 2 Hoe effectief is het participatiebeleid van de gemeente en op welke wijze voert de gemeente (raad, college en ambtelijke organisatie) dit beleid uit?
- 3 Hoe beoordelen burgers de participatiemogelijkheden?

Conclusie 1

Er zijn binnen de gemeente Maassluis twee hoofdvormen voor inwoners, bedrijven en instellingen om te participeren, namelijk via **burgerparticipatie** of **overheidsparticipatie**. Beide hoofdvormen heeft de gemeente verankerd in beleid en werkwijzen. Deze bieden voldoende roer voor de raad, het college en de ambtelijke organisatie om participatietrajecten op maat in te richten.

Daarbij is er wel nog ruimte voor verdere doorontwikkeling, want:

- a De raad wordt door het college onvoldoende in staat gesteld om, per vraagstuk dat voorligt, proceskaders te stellen en deze te controleren. De raad stuurt hier tegelijkertijd niet zelf actief op aan.
- b Het beleid van de gemeente is ten aanzien van overheidsparticipatie nog passief. Het stimuleert het gemeentebestuur nog onvoldoende om ook zelf proactief in te spelen op initiatieven in de samenleving.
- c Het participatiebeleid speelt nog onvoldoende in op de aanstaande nieuwe Omgevingswet. De raad is hierbij nog zoekende naar zijn rol.

Trajecten voor burgerparticipatie zijn en worden door de gemeente, per vraagstuk dat voorligt, op maat gesneden. Hoewel het beleid voorschrijft dat in raadsvoorstellen het participatieproces wordt beschreven, gebeurt dat in de praktijk nog niet voldoende. Dit terwijl er wel participatieplannen worden opgesteld, zoals bij het traject voor de Spechtstraat. Doordat participatieplannen niet structureel worden voorgelegd aan de raad, wordt de raad onvoldoende in staat gesteld om proceskaders te stellen en deze te controleren. Tegelijkertijd stuurt de raad hier zelf ook niet actief op aan door het college hierom te vragen.

De gemeente maakt onderscheid tussen burgerparticipatie en overheidsparticipatie. Hiervoor zijn in het participatiebeleid twee verschillende stappenplannen gemaakt. In het geval van overheidsparticipatie gaat de gemeente ervan uit dat initiatiefnemers de stap naar de gemeente nemen om te vragen of de gemeente een bijdrage wil leveren en wil samenwerken. Dat stimuleert de gemeente niet om zelf proactief in te spelen op initiatieven in de samenleving, door actief de samenwerking met initiatiefnemers op te zoeken.

Als laatste is het op dit moment nog niet voor alle raadsleden even scherp wat de betekenis van de nieuwe Omgevingswet is voor de raad. Daar zijn bij verschillende raadsleden ook verschillende beelden over. Daarbij constateren we dat deze beelden niet zozeer tegengesteld zijn aan elkaar, maar gaan over de rol en taak van de gemeente ten aanzien van participatie met betrekking tot de verschillende kerninstrumenten van de nieuwe Omgevingswet: de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en de Omgevingsvergunning. Ieder kerninstrument vraagt namelijk om een andere rol van de gemeente en die van initiatiefnemers.

Conclusie 2

Het beleid en de uitvoering rondom **burgerparticipatie** is overwegend doeltreffend. Beoogde doelen ten aanzien van realisatiekracht en democratie worden gerealiseerd. Er zijn echter ook negatieve uitschieters waarbij de doelen niet worden gerealiseerd, zoals rondom het traject van de Geluidswal.

Het beleid en de uitvoering rondom **overheidsparticipatie** is doeltreffend in het geval van kleinere overzichtelijke initiatieven. Voor grotere complexe initiatieven, zoals Monstersche Sluis, worden de doelen wel gerealiseerd maar dat moet in het licht worden gezien van 'ondanks de overheid'.

Het beleid en de uitvoering rondom burgerparticipatie is overwegend doeltreffend. Daar zijn verschillende verklaringen voor:

- 1 Er wordt vooraf een doordacht participatieplan op maat gemaakt, waarbij interactieve werkvormen passend worden gemaakt op de kaders, beoogde doelen en invloedsruimte van inwoners.
- 2 Er worden voldoende kennis, ambtelijke projectcapaciteit, externe expertise en financiële middelen ingezet.
- 3 De vraagstukken zijn behapbaar, helder omkaderd, en lenen zich goed voor burgerparticipatie.

Het traject Geluidswal is hierbij een uitzondering, de doelen zijn daar niet gerealiseerd. Het is in dit traject wel gelukt om tot een uitwerking van varianten te komen en een door bewonersgroepen gedragen voorkeursvariant. Deze laatste bleek echter een onmogelijke opgave, binnen de kaders die eerder door de raad werden gesteld. Dat werd te laat in het proces duidelijk. Participanten ervaren twee ogenschijnlijk los van elkaar gezongen democratische besluitvormingstrajecten: een die zij zelf hebben doorlopen en een die de raad zal doorlopen. Dit heeft het vertrouwen van inwoners in het gemeentebestuur ernstig beschadigd.

De doelen van de initiatiefnemers van het traject Monstersche Sluis zijn gerealiseerd, ondanks blokkades die door de gemeente en het Hoogheemraadschap Delfland jarenlang zijn opgeworpen. Het college bleek niet in staat om het initiatief te stimuleren en pas na een concrete opdracht van de raad werd het college hiertoe in staat gesteld. Raad en college trekken onvoldoende vroeg in het proces samen op om proactief in te spelen op het initiatief van inwoners, zie ook de voorgaande conclusie 1b.

Conclusie 3

Inwoners beoordelen de mogelijkheden voor participatie overwegend als ruim voldoende. Met name de inzet van de ambtelijke organisatie draagt zorg voor een professionele vormgeving en goede kwaliteit van samenwerking.

Ten aanzien van burgerparticipatie worden allerlei interactieve werkvormen ingezet onder leiding van een ambtelijk projectleider, al dan niet met hulp van externe expertise. De kwaliteit hiervan wordt zeer gewaardeerd door inwoners.

In het geval van overheidsparticipatie rondom de wijkdeals zijn inwoners ook tevreden. De kwaliteit van samenwerking met de gemeente is goed. Aandachtspunten die zij wel meegeven zijn: (a) kennisoverdracht vanuit de gemeente die nodig is om inwoners in staat te stellen goed onderhoud aan perken te plegen en (b) helderheid van het motief van de gemeente om wijkdeals te sluiten: is het een verkapte bezuiniging of wil de gemeente de betrokkenheid van inwoners bij de leefomgeving vergroten?

3 Aanbevelingen

In de aanbevelingen worden de volgende deelvragen beantwoord:

- 10 Wat is bestuurlijk en ambtelijk nog nodig om het beleid en de uitvoering van burger- en overheidsparticipatie verder te versterken?
- 11 Wat moet er nog gebeuren om de doelen van de nieuwe Omgevingswet tot uitvoering te brengen en welke rol kunnen de raad, het college en de ambtelijke organisatie daarbij spelen?

In aansluiting op de drie deelconclusies is het volgende aan te bevelen:

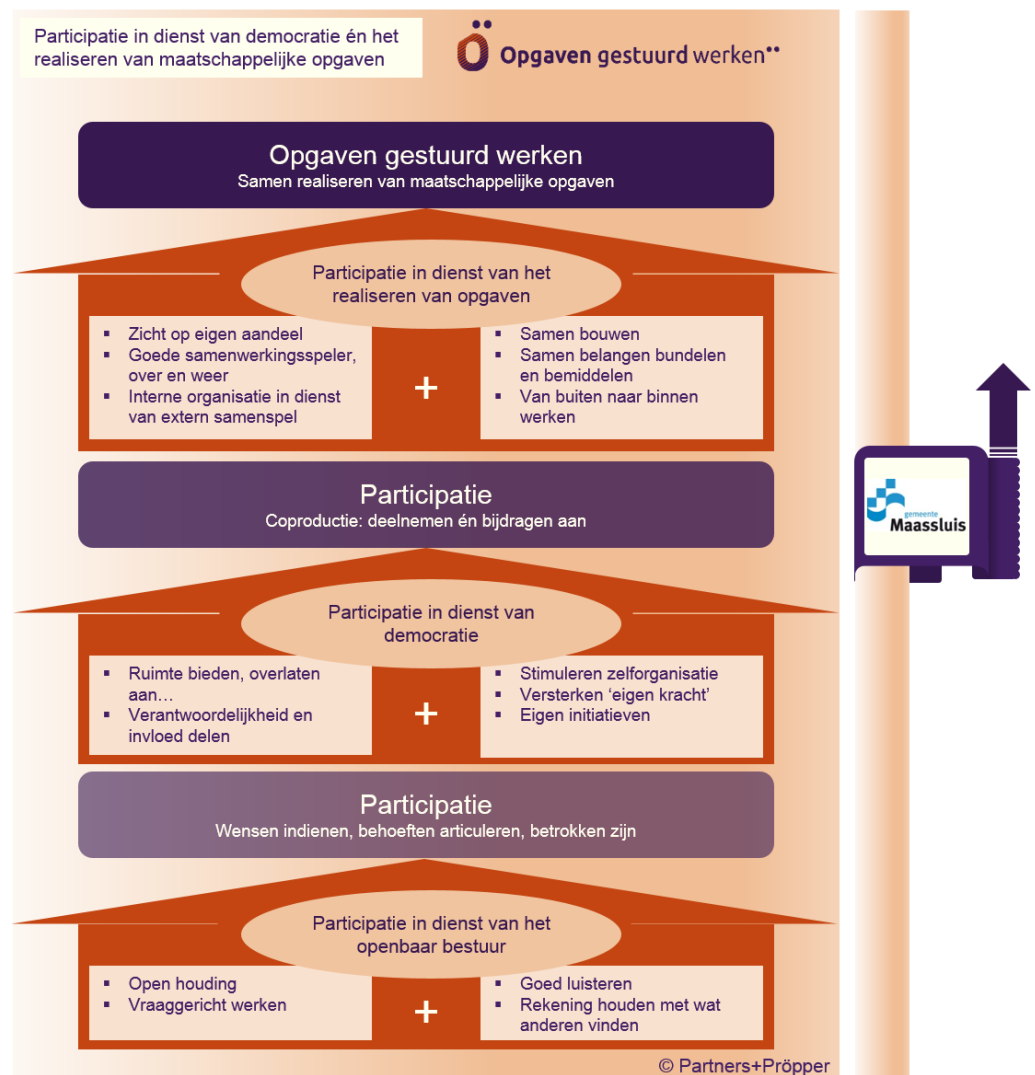
Aanbevelingen aan de raad

- 1 Stem per vraagstuk met het college af of participatie gewenst is. Doe dit zo vroeg als mogelijk, voordat een raadsvoorstel voorligt voor besluitvorming. Indien participatie gewenst is, geef dan het college de opdracht het participatieplan onderdeel te maken van het raadsvoorstel dat het vraagstuk ook inhoudelijk behandelt. Dit is conform de werkwijze zoals geschetst in de discussienota 'Participatie in Maassluis' uit 2014.
- 2 Ontwikkel de visie op overheidsparticipatie verder door, in het licht van een proactieve gemeente die inspeelt op initiatieven die in de samenleving spelen. Maak daarbij bewuste keuzes met welk initiatief de gemeente wel of niet wil samenwerken. Dit met oog op de bijdrage die initiatieven kunnen leveren aan het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelen.
- 3 Zorg er voor dat er samenhang is tussen het democratische proces dat inwoners doorlopen in een participatietraject en het democratische proces in de raad: 'democratie in de raad' en 'democratie in de straat'. Met samenhang in deze context wordt bedoeld dat deze twee processen elkaar versterken, in plaats van elkaar belemmeren of volledig los van elkaar staan. Dat kan bijvoorbeeld door vooraf in het participatieplan aandacht te besteden aan:
 - Gegeven het vraagstuk dat voorligt, te bepalen wat de invloedsruimte is van participanten. Dat kan door onderwerpen te benoemen en/of kaders te stellen waarbinnen participanten keuzes kunnen maken.
 - De werkwijze in het participatietraject hierop af te stemmen. Dat wil zeggen dat de werkwijze participanten moet helpen om er met elkaar uit te komen, ook in het geval zich belangentegenstellingen voordoen.
 - Afspraken maken wat te doen als participanten er zelf niet uitkomen, dan kan bijvoorbeeld de raad in stelling worden gebracht om knopen door te hakken.

Aanbevelingen aan het college

- 1 Maak maatschappelijke opgaven die zich lenen voor burgerparticipatie ook behapbaar voor de samenleving. Wees daarbij waakzaam als ambities zich opstapelen, vraagstukken zich verbreden en daarmee steeds meer belangen in beeld geraken. Begrens de opgave op zichzelf of splits deze in samenhangende deelopgaven, die ook begrepen worden door inwoners.
- 2 Ontwikkel participatie verder door naar een volgend niveau: participatie in dienst van het realiseren van opgaven. Zie ter inspiratie figuur 3.1 op de volgende bladzijde. Participatie is immers geen doel op zich, maar een middel om maatschappelijke opgaven te realiseren. Hiermee verlegt het richtpunt zich van 'deelnemen en bijdrage aan' naar 'realiseren door samenwerking'. Dit is een opgave voor het gemeentebestuur, maar ook voor de lokale samenleving. Het is tevens helpend om:

- Meer proactief en welbewust in te spelen op initiatieven uit de samenleving: wanneer wil de gemeente wel of geen samenwerkingspartner zijn?
 - Te handelen naar de bedoeling van de nieuwe Omgevingswet, waarbij initiatieven uit de samenleving een belangrijke plek krijgen. Ontwikkel in het kader van de nieuwe Omgevingswet de werkwijze ten aanzien van participatie ook verder door. Daar is ook alle ruimte voor want in deze wet is opgenomen dat participatie moet, niet hoe het precies moet. Differentieer de werkwijze langs de drie kerninstrumenten van deze wet: de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning. Per kerninstrument schrijft de nieuwe Omgevingswet een andere benadering van participatie voor. Door dit per kerninstrument te vertalen naar een werkwijze voor participatie wordt het gesprek met de raad over zijn rol binnen deze wet ook hanteerbaar. Dat draagt ertoe bij dat binnen de raad hierover een gedeeld beeld ontstaat.
- 3 Bezie in het licht van punt 2 ook de aansluiting van het democratische proces in de raad met het democratische proces in participatietrajecten. Hierbij spelen als voorbeeld de volgende kernvragen (zonder volledig te zijn):
- Welke bijdrage leveren beide processen aan de realisatie van een opgave en wat hebben beide processen dan van elkaar nodig?
 - Hoe kan het gemeentebestuur (raad en college) helpend zijn bij samenwerking tussen belangengroepen in de samenleving? Welke bijdrage kan het gemeentebestuur leveren bij het beslechten van belangen tegenstellingen, en hoe zien inwoners dit zelf?

Figuur 3.1 Ontwikkelstadia van burgerparticipatie.

Deel 2 De Bevindingen

4 Het participatiebeleid

In dit hoofdstuk worden de deelvragen 1 t/m 4 beantwoord.

Onderzoeksvragen

- 1 Heeft de gemeente een actueel beleid waarin de uitgangspunten van burger- en overheidsparticipatie zijn omschreven?
- 2 Voldoet dit beleid aan de kwaliteitseisen die daaraan in de huidige tijd gesteld kunnen worden?
- 3 Welke rol heeft de raad gehad bij het tot stand komen van dit beleid en heeft het daarbij kaders kunnen stellen ten aanzien van de uitvoering?
- 4 In hoeverre speelt de gemeente met het beleid in op de nieuwe Omgevingswet, die vanaf 1 januari 2021 in werking treedt?

Toegepaste normen

Er is een actueel participatiebeleid waarin alle vormen van participatie beschreven worden, inclusief procedures en werkwijzen:

- > Het gaat om participatie van burgers bij het gemeentelijk beleid (voorbereiding en uitvoering). Het gaat óók om vormen van participatie waarmee burgers via eigen initiatieven bijdragen aan de publieke zaak.
- > Het beleid bevat heldere doelen, uitgangspunten en spelregels voor participatie. Het beleid maakt duidelijk wat de beoogde effecten zijn in de samenleving. Het beleid is bekend bij de raad, het college en de ambtenaren.
- > De gemeente heeft zicht op actuele ontwikkelingen rond participatie en verwoordt ambities om het participatiebeleid te versterken.

Kernbevindingen

We vatten hieronder de belangrijkste kernbevindingen samen, waarmee we ook tegelijkertijd de deelvragen beantwoorden.

- 1 Het beleid en de uitgangspunten van de gemeente zijn te vinden in de discussienota 'Participatie in Maassluis' uit 2014. Deze nota is in een thema avond voor de gemeenteraad besproken, maar is niet door de gemeenteraad vastgesteld.

De discussienota was in 2014 actueel in de zin dat naast burgerparticipatie ook nadrukkelijk overheidsparticipatie een plek heeft. De nota kan momenteel echter verder worden geactualiseerd met betrekking tot de invoering van de nieuwe Omgevingswet. Alle drie kerninstrumenten van deze wet zijn nog niet verankerd in de nota. Het gaat dan om de inzet van burgerparticipatie, en de rol van de gemeente, voor de drie kerninstrumenten van deze nieuwe wet: de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning.

- 2 Het beleid is van voldoende kwaliteit, in die zin dat het voldoende roer biedt voor de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie om trajecten voor burgerparticipatie in te richten. Want:
 - > De gemeente maakt onderscheid tussen burgerparticipatie en overheidsparticipatie. Het beleid speelt hiermee ook in op ontwikkelingen die in de samenleving spelen, waarbij inwoners steeds meer initiatief moeten of willen nemen om een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van hun fysieke en sociale leefomgeving.

- > De discussienota bevat een gedetailleerd stappenplan voor de inrichting van trajecten voor burgerparticipatie en overheidsparticipatie.
- > In ieder raadsvoorstel zou moeten worden vermeld hoe en in welke mate participatie ingezet zal worden. Daarmee wordt de raad ook in positie gezet om (naast inhoudelijke kaders) proceskaders te stellen en deze achteraf te controleren.

Het stappenplan uit de discussienota gaat uit van de situatie dat initiatiefnemers de stap naar de gemeente nemen om te vragen of de gemeente een bijdrage kan leveren en wil samenwerken. De situatie waarin dat juist andersom is, wordt verder niet beschreven.

Het beleid is bekend bij raads- en collegeleden en de ambtelijke organisatie. Het is in algemene zin minder bekend bij inwoners. Dat is op zichzelf logisch want inwoners richten zich op de praktijk, zij verdiepen zich in een participatietraject in het geval een plan van de gemeente invloed heeft op hun leefomgeving.

- 3 De raad is in thema-avonden over burgerparticipatie en overheidsparticipatie meegenomen in de discussienota. Daarnaast is de raad vooral actief met het indienen en aannemen van een motie om het college ertoe te bewegen om de werkwijze ten aanzien van de omgang met initiatiefnemers uit de samenleving te verbeteren.

Raadsvoorstellen bevatten in de praktijk nog geen participatieparagraaf waarin het participatieproces wordt beschreven omtrent het vraagstuk dat voorligt, hoewel de discussienota dat wel voorschrijft.

- 4 Ten aanzien van de nieuwe Omgevingswet is vooral de vraag aan de orde hoe de rol van de gemeenteraad gaat veranderen binnen de gemeenteraad. Het college informeert de raad hierover en om daar verdere betekenis aan te geven heeft de raad ook een rollenspel gespeeld. Daarentegen zijn er momenteel nog wel verschillende beelden bij raadsleden wat precies de betekenis voor de rol van de gemeenteraad is:
 - > Sommige raadsleden zijn van mening dat er niet veel zal veranderen. De redentatie hierachter is dat de gemeente ook nu zoveel als mogelijk in het voortraject van planontwikkeling inwoners betreft.
 - > Andere raadsleden zijn van mening dat de gemeenteraad pas achteraf in positie zal komen, enkel om de kaders te controleren.
 - > Er zijn raadsleden die bang zijn dat rechtsongelijkheid zal optreden vanwege de nadruk op maatwerk.
 - > Als laatste zijn er raadsleden die van mening zijn dat participatietrajecten zich vooral op de hoogste treden van de participatieladder zullen plaatsvinden. Dan is er sprake van 'loslaten' en is de rol van de raad dus marginaal.

4.1 Doelen en uitgangspunten

In 2014 is de discussienota 'Participatie in Maassluis' verschenen en in 2017 een verbeterplan voor bewonersparticipatie. In het huidige coalitieakkoord is samenwerking met inwoners en bedrijven nog steeds een actueel en belangrijk onderwerp.

"Het college wil samen met inwoners, verenigingen, ondernemers vernieuwen. De verbreding naar de samenleving is van belang, graag werken we de komende jaren gezamenlijk belangrijke thema's verder uit. Het is van belang dat inwoners proactief betrokken worden bij ontwikkelingen in de stad. Inwonerbetrokkenheid is een middel om het gemeentebestuur dichter bij inwoners te brengen, het vertrouwen in de overheid te versterken en hiermee de lokale democratie vitaler te maken. Dit vergt een andere werkwijze en stijl van communiceren van de hele gemeentelijke organisatie: het college van BenW, de ambtenaren en de gemeenteraad. We willen in en met de gemeenteraad verbeteringen in kaart brengen en een leidraad afspreken om inwoners goed te informeren en te betrekken bij ontwikkelingen in de stad."

Bron: Coalitieakkoord 'Samen Maassluis' 2018-2022

DISCUSSIONOTA 'PARTICIPATIE IN MAASSLUIS', 2014

Deze nota is nadrukkelijk bedoeld als bodem voor discussie en bewustwording voor de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie. Hiervoor is een thema-avond gehouden voor de gemeenteraad. In de nota wordt aangegeven dat de werkwijze rondom participatie verder vorm moet krijgen met afstemming, trainingen, communicatie, het verder inrichten van benodigde middelen et cetera. Het is hiermee een stappenplan dat gaandeweg door de gemeente verder zal worden verfijnd².

In de discussienota 'Participatie in Maassluis' wordt participatie als een verzamelbegrip gezien waarin drie concepten onderscheiden worden:

- 1 **Meepraten:** beleidsparticipatie en bewonersparticipatie. De gemeente neemt het initiatief en bepaalt het onderwerp.
- 2 **Meedoen:** maatschappelijke initiatieven en bewonersinitiatieven. Bewoners en organisaties nemen het initiatief en voeren het mede zelf uit. De gemeente ondersteunt of faciliteert.
- 3 **Zelf doen:** zelfsturing. De gemeente participeert niet, heeft geen rol, laat los.

Door het onderscheid tussen 'meepraten' en 'meedoen' maakt de gemeente onderscheid tussen burgerparticipatie en overheidsparticipatie. Dat onderscheid kan in de ogen van de onderzoekers van het voorliggende onderzoek nog wel meer worden gepreciseerd. Er zijn namelijk meer essentiële kenmerken toe te kennen:

- *Bij burgerparticipatie* ligt niet alleen het initiatief bij de gemeente, maar ook de doel- en kaderstelling, de organisatie en coördinatie en de realisatie. De samenleving doet mee doordat de gemeente inwoners, bedrijven en/of maatschappelijke organisaties de mogelijkheid geeft om invloed uit te oefenen. Daarmee is burgerparticipatie in zekere mate ook stuurbaar door de gemeente. De gemeente heeft immers 'het roer' in handen.
- *Bij overheidsparticipatie* (ook wel burgerinitiatieven genoemd) ligt het initiatief bij partijen in de lokale samenleving zelf. Hier nemen deze partijen niet enkel initiatief, maar bepalen ook doelen, nemen de coördinatie in eigen hand en leveren een substantiële bijdrage aan de realisatie. Daarmee is overheidsparticipatie in zekere mate ook minder stuurbaar door de gemeente. De initiatiefnemers hebben immers 'het roer' in handen. De gemeente kan

² Bron: Discussienota Participatie in Maassluis, augustus 2014.

meedoen, bijvoorbeeld doordat de initiatiefnemers de gemeente vragen om op onderdelen samen te werken of te faciliteren. Maar ook omdat het gemeentebestuur (de raad en het college) hoe dan ook het algemeen belang dient, en dus altijd algemene kaders zal stellen. Denk bijvoorbeeld aan waarborging van de veiligheid of de openbare orde. Dit geeft ook aan dat het in de discussienota genoemde concept 'zelf doen' in de ogen van de onderzoekers nauwelijks aan de orde zal zijn. De situatie dat de overheid geen enkele rol heeft is in onze samenleving een theoretische, het zal zich in de praktijk nauwelijks voordoen.

In de discussienota worden doelen gesteld ten aanzien van burgerparticipatie. We verkavelen de verschillende doelen in de onderstaande tabel naar de kwaliteitsmaatstaven die we gebruiken in dit onderzoek (zie paragraaf 1.3).

Hoofdnormen en doelen	
De hoofdnormen zijn ontleend aan het evaluatiemodel van dit onderzoek; de doelen zijn ontleend aan de discussienota 'Participatie in Maassluis'.	
Realisatiekracht	<p>Hoofdnorm Participatie draagt bij aan slagvaardige, snelle en efficiënte realisatie van maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld door het ontstaan van nieuwe ideeën en inzichten en het bundelen van krachten.</p> <p>Doelen Maassluis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kwalitatief beter beleid • Verkorten van processen
Democratie	<p>Hoofdnorm Participatie versterkt het democratisch gehalte van de wijze waarop dat gebeurt door een zorgvuldige(re) afweging van belangen, grotere betrokkenheid, draagvlak, invloed en wederzijds begrip en vertrouwen.</p> <p>Doelen Maassluis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vergroten van draagvlak • Beter inspelen op wensen van de gemeenschap
Kwaliteit van samenwerking	<p>Hoofdnorm Opgaven zoveel mogelijk vanuit 'teamspel' realiseren, onder andere door open en constructieve interactie, adequate en tijdige communicatie en goed verwachtingenmanagement over en weer.</p> <p>Doelen Maassluis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verantwoordelijkheid van inwoners vergroten • Verbeteren van de relatie tussen inwoners en openbaar bestuur • Openbaar bestuur dichterbij de inwoners brengen
Professionele vormgeving	<p>Hoofdnorm Doordachte en passende inrichting van participatietrajecten vanuit overzicht met inzet van participatieve werkvormen op maat.</p> <p>Doelen Maassluis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Professionaliseren van de ambtelijke organisatie

Tabel 4.1: de doelen van de gemeente Maassluis ten aanzien van burgerparticipatie.

VERBETERPLAN BEWONERSPARTICIPATIE

In november 2016 heeft de raad een motie aangenomen waarin de raad het college verzoekt te rapporteren over de ervaringen met de werkwijze van omgaan met maatschappelijke initiatieven. Tevens werd gevraagd om met vervolgvorstellen te komen. De aanleiding van de motie was dat de raad al eerder moties had aangenomen over de omgang met maatschappelijke initiatieven omdat er onvrede was in de stad hierover³.

Het Verbeterplan Bewonersparticipatie van juni 2017 is het antwoord van het college op de motie van de raad⁴. In dat verbeterplan worden de onderstaande problemen en knelpunten gepresenteerd. In het voorliggende onderzoek is niet voor elk punt heel precies gekeken in hoeverre de problemen en knelpunten zijn opgelost. Dat vraagt om een ander type onderzoek, meer met focus op organisatieontwikkeling. In grote lijnen kan wel gezegd worden dat er binnen de ambtelijke organisatie wordt gewerkt aan gemeenschappelijke werkwijzen, trainingen rondom factor C, een wijkgerichte aanpak, en er is een budget beschikbaar voor wijkdeals.

Problemen en knelpunten uit het Verbeterplan Bewonersparticipatie:

- 1 Structuur: er is nog te vaak een gebrek aan structuur, coördinatie en communicatie op het gebied van bewonersparticipatie. Afdelingen, teams en projectleiders hanteren eigen methodes die sterk van elkaar verschillen. Er wordt geen gebruik gemaakt van (vaste) instrumenten en hulpmiddelen. Ook zijn er geen heldere processtromen met betrekking tot het oppakken en uitvoeren van bewonersinitiatieven en participatietrajecten: wie doet wat en wanneer en wie is eigenaar en heeft mandaat?
- 2 Leren: kennis en ervaring over participatieprojecten worden nog te weinig met elkaar gedeeld. Knelpunten blijven dan ook meermaals voorkomen en successen krijgen geen structurele opvolging.
- 3 Medewerkers in de wijk: het ontbreekt aan 'ogen en oren' in de stad en de wijken. De in het verleden uitgevoerde bezuinigingen op frontlijn- en opbouwmedewerkers hebben ertoe geleid dat de gemeente onvoldoende in staat is contact met inwoners te onderhouden.
- 4 Budget: voor de wijkdeals is geen budget vrijgemaakt. Met wijkdeals kunnen inwoners een deal met de gemeente sluiten om samen de woonomgeving te verbeteren. Het is een laagdrempelige formule, maar er is geen budget.
- 5 Versnipperd landschap: het netwerk is versnipperd, diffuus en er is weinig daadkracht. Er zijn allerlei bewonerscomités, belangen- en klankbordgroepen. Dat is positief maar tegelijkertijd ook versnipperd: wie is waar vertegenwoordigd en welke groepen zijn nog niet vertegenwoordigd?
- 6 Gebieds- en wijkoverleg: de drie gebieden zijn te groot om met inwoners over de 'directe leefomgeving' te kunnen spreken. Op wijkniveau is er geen structureel overleg.
- 7 Mening van inwoners: buiten de structurele adviesorganen wordt de opinie van inwoners over specifieke thema's of plannen niet gepeild. Het kenniscentrum MVS beschikt over een internetpanel maar het aantal deelnemers is te beperkt.
- 8 Communicatie over successen: inwoners zijn maar in zeer beperkte mate bekend met de mogelijkheden van wijkdeals, bewonersinitiatieven en beleidsparticipatie. Maar ook van elkaars werk zijn bewoners niet goed op de hoogte. Het bestaande netwerk is niet inzichtelijk.

³ bron: motie van 9 november 2016

⁴ Bron: raadsinformatiebrief Verbeterplan Bewonersparticipatie, 7 juli 2017

Er worden in het verbeterplan ook aanbevelingen gedaan:

- 1 **Oprichten integraal projectteam** 'Bij ons in Maassluis' om zorg te dragen voor coördinatie en systematisering van participatietrajecten. Dat team geeft in de opstartfase van een participatietraject advies dat wordt opgenomen in de participatieparagraaf van nota's. Het team werkt aan richtlijnen en procesbeschrijvingen.
- 2 Het takenpakket van de wijkcoördinatoren uitbreiden tot de **rol van wijkregisseur**.
- 3 Het bestaande **bewonerspanel uitbreiden** en een digitale omgeving inrichten waarin panelresultaten, project- en succesverhalen kunnen worden gedeeld met ruimte voor interactie tussen inwoners.
- 4 **Op kleinere schaal overlegorganen** inrichten waarin verschillende partijen vertegenwoordigd zijn.
- 5 **Promotiecampagne** uitwerken en starten.

NOTA SAMEN DOEN VAN 13 JUNI 2019 EN HET PROGRAMMA 'DE WIJK OP MAAT' VAN 16 JULI 2019

In het sociaal domein gaat ook bijzondere aandacht uit naar inwoners die eigen initiatief tonen. In de nota 'Samen Doen' wordt aangegeven dat de gemeente inwoners wil stimuleren om met eigen initiatieven te komen. Daarbij ziet de gemeente wijkgerichte participatie als mogelijkheid om de leefomgeving, welzijn en zorg met elkaar te verbinden⁵. Er wordt in de nota verder geen verbinding gelegd met de eerder verschenen discussienota, het verbeterplan bewonersparticipatie en een uitwerking hoe precies de wijkgerichte participatie vorm krijgt ontbreekt.

De nota 'Samen Doen' is een stap verder uitgewerkt in het programma 'de wijk op maat' als het gaat om de wijkgerichte aanpak van participatie. De volgende middelen worden genoemd:

- 1 Er wordt per wijk een aanpak op maat opgesteld, waarbij de wijkbewoners en de professionals in de wijk inbreng hebben. Daaruit moet helder worden op welke thema's per wijk inzet gewenst is.
- 2 Het uitvoeringsprogramma met inspanningen en acties worden in samenspraak met inwoners en partners opgesteld. Daarbij krijgen ook mogelijkheden van Right to Challenge de ruimte.
- 3 In de stad zullen twee wijkregisseurs actief zijn.
- 4 Wijkbudgetten en het budget voor wijkdeals worden ingezet.

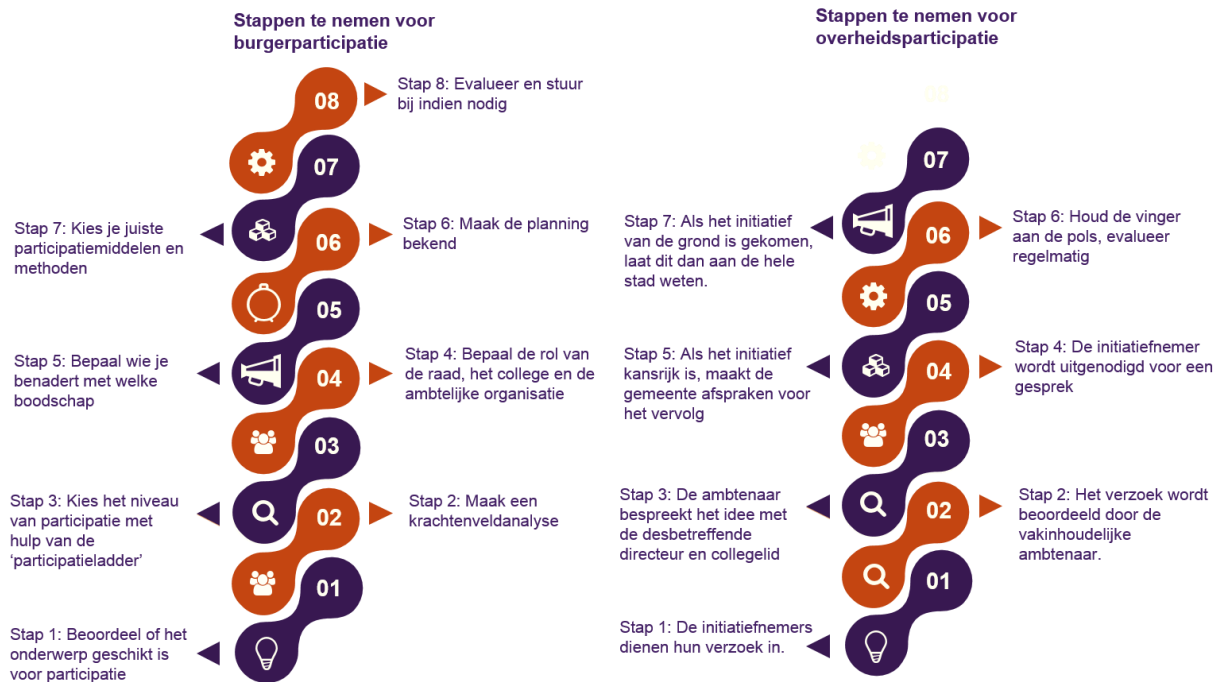
De genoemde middelen spelen deels in op de eerder genoemde knelpunten uit het Verbeterplan Bewonersparticipatie. Met deze 'Maassluisse wijkaanpak' wil de gemeente vooral inzetten op de veiligheid en leefbaarheid in de wijk. Concrete evalueerbare doelen worden daarbij niet genoemd, wel wordt aangegeven dat burgerparticipatie en bewonersinitiatief centrale thema's zijn.

4.2 Uitgangspunten voor de werkwijze

De discussienota 'Participatie in Maassluis' omvat, naast doelen en uitgangspunten, ook een beschrijving van de werkwijze van de gemeente rondom burgerparticipatie en overheidsparticipatie. Dit in de vorm van welke stappen de gemeente moet doorlopen. In onderstaande figuur vatten we dit kort samen. In de discussienota worden de stappen veel verder uitgewerkt, waardoor het een vorm van een handreiking is.

⁵ Bron: nota Samen Doen, 13 juni 2019

Een opvallend punt is dat in het geval van overheidsparticipatie de werkwijze ervan uit gaat dat de initiatiefnemer als eerste stap contact opneemt met de gemeente, in het geval de initiatiefnemer wil samenwerken met de gemeente. Dat is op zichzelf een logische stap, maar het is ook voorstelbaar dat de gemeente contact opneemt met initiatiefnemers, indien de gemeente wil samenwerken. Bijvoorbeeld omdat de gemeente het initiatief ziet als een belangrijk middel om ook beleidsdoelen van de gemeente te realiseren. Dat vraagt van de gemeente wel goed overzicht over lopende initiatieven in de lokale samenleving.

Figuur 4.1: werkwijze van de gemeente Maassluis. Bron: discussienota 'Participatie in Maassluis', 2014, tekst uit deze nota door Partners+Pröpper gevisualiseerd in het schema.

Een belangrijke voorwaarde in de discussienota is dat de ambtenaren, het college, de raad en de inwoners eenduidig denken over de keuze en aanpak van een participatietraject. De gemeente wil hiervoor dan ook in elk raadsvoorstel vermelden in welke mate en hoe participatie ingezet zal worden. Dat betekent dat er, voorafgaande aan de start van een traject, wordt geïnvesteerd in het creëren van een eenduidig beeld van de aanpak en keuzes. Het gaat dan om keuzes ten aanzien van:

- Wel of geen inzet van participatie;
- Inhoudelijke afbakening van het onderwerp of vraagstuk;
- Wie zal worden betrokken: inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties;
- De door de gemeente vastgestelde kaders en waarop binnen het vraagstuk betrokkenen precies invloed hebben;
- De aanpak van het participatieproces.

Dit sluit ook aan op de inspraakverordening van de gemeente Maassluis. Daarin wordt onder inspraak verstaan het betrekken van ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid⁶. Artikel 2 lid 1 geeft daarbij aan dat het bestuursorgaan besluit of inspraak verleent bij de voorbereiding van het beleid. Om dat besluit te kunnen nemen is het nodig dat in raadsvoorstellen hier aandacht voor is.

⁶ Bron: Inspraakverordening gemeente Maassluis 2004

4.3 Actuele ambities en ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkeling die momenteel speelt is de implementatie van de nieuwe Omgevingswet. De invoering was voorzien op 1 januari 2021, maar is recent uitgesteld. Het is nog niet bekend wanneer de nieuwe wet wel in werking zal treden.

Met de nieuwe Omgevingswet beoogt de wetgever minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk. In de nieuwe Omgevingswet is opgenomen dat participatie moet, niet hoe het precies moet. Dit vanwege het belang dat wordt gehecht aan maatwerk. De focus ligt op drie kerninstrumenten van de nieuwe Omgevingswet: de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning. De gemeenteraad is bevoegd om de eerste twee vast te stellen. Per kerninstrument schrijft de nieuwe Omgevingswet wel een andere benadering van participatie voor:

- **Omgevingsvisie:** bij vaststelling geldt een motiveringsplicht. Dat betekent dat het bevoegd gezag moet aangeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden zijn betrokken bij de voorbereiding en wat de resultaten daarvan zijn. De wijze hoe partijen betrokken worden is verder vormvrij.
- **Omgevingsplan:** de gemeente geeft bij de kennisgeving van het voornemen om het omgevingsplan vast te stellen aan hoe zij participatie vorm geeft. Bij het uiteindelijke besluit wordt tevens beschreven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden zijn betrokken bij de voorbereiding en wat de resultaten daarvan zijn. Het is mogelijk om het omgevingsplan gebiedsgericht in te vullen. Daarbij moet aan de voorkant van het proces duidelijk zijn wat de keuzes en bestuurlijke ruimte zijn. Deze kunnen niet pas later en op basis van concrete initiatieven worden ingevuld, dit om onoverzichtelijkheid en onrechtvaardige situaties te voorkomen.
- **Omgevingsvergunning:** voor een aantal activiteiten heeft een initiatiefnemer een vergunning nodig. Welke activiteiten dat zijn, staat in het omgevingsplan. Voor die activiteiten is participatie vereist. Ook zijn er activiteiten waarvoor geen vergunningsplicht is, maar slechts een meldingsplicht. In dat geval is participatie niet noodzakelijk. Het antwoord of wel of geen participatie nodig is ligt dus in het omgevingsplan. In het geval participatie vereist is, is de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk om belanghebbenden te informeren en te betrekken. Hoe dat vorm gegeven wordt is aan de initiatiefnemer zelf. Het is voor de gemeente niet mogelijk om initiatieven af te wijzen op grond van het participatie-criterium. Wel mag de gemeente om een toelichting vragen of nadere informatie vragen en de inhoudelijke opbrengst van de participatie meewegen in zijn besluit.

Als laatste is het goed om op te merken dat de formele procedures (inspraak, beroep en bezwaar) niet worden vervangen door participatie. De aanname is dat door belanghebbenden goed te betrekken bij planontwikkeling, er achteraf minder beroep en bezwaar zal worden aangetekend. Er wordt dus aangenomen dat dit communicerende vaten zijn.

Bron: de hierboven opgetekende tekst is nagenoeg letterlijk geciteerd uit een toelichting van de VNG bestemd voor raadsleden. Zie: https://vng.nl/sites/default/files/2019-11/toelichting_participatie_raadsleden.pdf

De nieuwe Omgevingswet stimuleert vroegtijdige participatie om tijdig zicht op belangen en meningen te krijgen. Daarbij is veel ruimte voor maatwerk, de wijze van participatie is namelijk vormvrij. De wet geeft het bevoegd gezag en de initiatiefnemer de vrijheid eigen keuzes te maken voor de inrichting van het participatieproces. Dit vanuit de gedachte dat iedere situatie weer anders is.

De gemeenteraad is door het college geïnformeerd over de nieuwe Omgevingswet en verkent momenteel de betekenis voor de rol van de raad. Hiervoor heeft de gemeenteraad onder andere een rollenspel gespeeld⁷. Het is op dit moment nog niet voor alle raadsleden even scherp wat de betekenis van de nieuwe Omgevingswet is voor de raad. Daar zijn bij verschillende raadsleden ook verschillende beelden over⁸. Waarbij de onderzoekers opmerken dat die beelden niet in alle gevallen zo zeer tegengesteld aan elkaar zijn, maar ook over verschillende kerninstrumenten van de nieuwe Omgevingswet gaan (zie voorgaande kader). Bijvoorbeeld:

- Er zijn raadsleden die van mening zijn dat er niets zal veranderen. Op dit moment probeert de gemeente namelijk ook in een zo vroeg als mogelijk stadium inwoners te betrekken bij plannen van de gemeente. En ieder participatietraject vraagt daarbij ook om maatwerk;
- Er zijn raadsleden die het beeld hebben dat participatietrajecten zich vooral op de hoogste treden van de participatieladder gaan bevinden. Dat zou betekenen dat de raad vooral moet 'loslaten';
- Er zijn raadsleden die van mening zijn dat de gemeenteraad vooral pas achteraf in positie komt, om te controleren of de in participatie tot stand gekomen plannen binnen de gemeentelijke kaders vallen;
- Ook is er bij sommige raadsleden angst voor rechtsongelijkheid, dit vanwege de grote nadruk op maatwerk;
- Als laatste geven raadsleden aan dat de houding van de gemeente gaat veranderen: van 'Nee, mits' naar 'Ja, tenzij'.

De gemeenteraad verwacht verder in het tweede kwartaal van dit jaar nog een notitie van het college over de nieuwe Omgevingswet, in het bijzonder met betrekking tot de rol van de gemeenteraad⁹.

⁷ Bron: interviews

⁸ Bron: interviews

⁹ Bron: interviews

5 Uitvoering: participatie in de praktijk

In dit hoofdstuk worden deelvragen 5 t/m 8 beantwoord. Deze vragen worden beantwoord aan de hand van de casussen die voor dit onderzoek zijn bestudeerd. De casussen geven een zicht op de dagelijkse praktijk van de gemeente Maassluis ten aanzien van de werkwijze rondom burgerparticipatie en overheidsparticipatie. Voor een korte beschrijving van de casussen zie bijlage 2. In dit hoofdstuk zullen verdiepende onderdelen uit de verschillende casussen ter illustratie van een bevinding worden gebruikt.

Onderzoeksvragen

- 5 Op welke wijze wordt burger- en overheidsparticipatie vormgegeven en hoe communiceert de gemeente daarbij naar de samenleving?
- 6 Welke middelen worden ingezet?
- 7 In welke gevallen betreft de gemeente inwoners, bedrijven en instellingen bij beleidsontwikkeling en -uitvoering in de stad? En welke afwegingen worden daarbij gemaakt voor het al dan niet inzetten van burger- of overheidsparticipatie?
- 8 In hoeverre denkt de gemeente vanuit de burger en waaruit blijkt dat?

Toegepaste normen

- *Professionele vormgeving*: doordachte en passende inrichting van participatietrajecten vanuit overzicht met inzet van participatieve werkvormen op maat.
- *Kwaliteit van samenwerking*: opgaven zoveel mogelijk vanuit 'teamspel' realiseren, onder andere door open en constructieve interactie, adequate en tijdige communicatie en goed verwachtingenmanagement over en weer.

Kernbevindingen

We vatten hieronder de belangrijkste kernbevindingen samen, waarmee we ook tegelijkertijd de deelvragen beantwoorden.

- 5 Ten aanzien van burgerparticipatie worden allerlei interactieve werkvormen ingezet, al dan niet met hulp van externe expertise. Over het algemeen beoordelen inwoners en ambtelijk projectleiders de participatietrajecten met een ruim voldoende, zie de trajectrapporten.

Daarbij zijn er wel aandachtspunten:

- > Er worden niet in alle gevallen, waarbij dat wel zou moeten, vooraf doordachte participatieplannen ontwikkeld en afgestemd met de raad en de participanten. Participatieplannen zijn geen standaard onderdeel van raadsvoorstellen. De raad richt zich dan ook in zijn kaderstellende rol meer op de inhoud en financiële middelen, en nauwelijks op het te doorlopen participatietraject.
- > Dat is des te meer nodig in complexe trajecten waarbij gaandeweg de samenhang steeds complexer wordt en het ambitieniveau wordt verhoogd, zoals bij de Geluidswal. Daar lopen verwachtingen over en weer steeds verder uit elkaar.
- > Waakzaamheid is gedurende het gehele traject geboden. De stemming kan gedurende een participatietraject zomaar omslaan van positief naar negatief. Dit in het geval door de gemeente, in de ogen van betrokkenen, een niet vooraf afgesproken stap wordt ondernomen.

Voor overheidsparticipatie hanteert de gemeente voor de wijkdeals een standaard werkwijze en volgt deze ook. Initiatiefnemers beoordelen de samenwerking met de

gemeente als goed tot zeer goed. Wel vinden zij dat het lang duurt voordat de gemeente stappen neemt. Andere aandachtspunten voor de gemeente zijn (a) de kennisoverdracht die nodig is om inwoners in staat te stellen goed onderhoud aan perken te plegen en (b) de communicatie over de motieven van de gemeente om wijkdeals te sluiten. Inwoners ervaren hierbij twee kanten van de medaille: is het motief om betrokkenheid van inwoners bij de leefomgeving te vergroten, of is de gemeente zelf niet in staat een voldoende kwaliteitsniveau van onderhoud te garanderen?

Voor complexere en grotere initiatieven is de werkwijze op maat gesneden en bepaalt de gemeente per geval wat haar bijdrage kan zijn in de samenwerking met de initiatiefnemers. De gemeente is dan meer afhoudend dan proactief, dat laat de casus Monstersche sluis zien. De raad wordt daarbij niet of te laat in stelling gebracht, waardoor de raad niet in staat is om vanuit overzicht hier keuzes in te maken en kaders te stellen richting het college.

- 6 Voor burgerparticipatie worden kennis, ambtelijke capaciteit, externe expertise en financiële middelen ingezet. Voor overheidsparticipatie ondersteunt de gemeente initiatiefnemers van kleinere initiatieven voornamelijk met financiële middelen en materiaal. Voor grotere initiatieven komt meer kijken. De bijdrage wordt dan op maat gesneden, al naar gelang de gemeente wil en kan bijdragen.
- 7 Burgerparticipatie wordt door de gemeente vormgegeven door inwoners zo vroeg als mogelijk te betrekken bij visie-, beleids- en planontwikkeling. Er worden daarbij kaders gesteld die helder maken welke ruimte er is voor inwoners om invloed uit te oefenen. In dat licht is er sprake van een bewuste afweging wat zich wel of niet leent voor burgerparticipatie.

Dit is bij de Spechtstraat en de Cultuurvisie goed gelukt. Waarbij voor de Spechtstraat vooraf door de gemeente is aangegeven wat de kaders waren, dat ook goed kon omdat het om een concreet plan ging. Bij de Cultuurvisie is daar welbewust juist niet voor gekozen omdat het hier niet om een concreet plan ging, maar meer om visieontwikkeling dat in hoofdlijnen thema's moest opleveren waarop ingezet kan worden.

Bij de Geluidswal is het niet goed gelukt, door gaandeweg het ambitieniveau te vergroten zijn de oorspronkelijke kaders bij de inwoners uit beeld verdwenen.

- 8 De gemeente maakt een behoorlijke veranderslag door steeds meer vanuit de inwoners te denken. Een goed voorbeeld is de Spechtstraat, waarbij met hulp van een stedelijk architect de wensen en behoeften van inwoners daadwerkelijk zijn vertaald in een plan, of eigen plannen van inwoners zijn begeleidt tot een haalbaar geheel.

Rondom kleinere burgerinitiatieven kan de gemeente nog slagvaardiger optreden. Het gaat dan om voor initiatiefnemers belangrijke zaken, maar voor de gemeente relatief kleine zaken.

5.1 Algemene beeld

Voor een oordeel over de uitvoering zijn de kwaliteitsmaatstaven 'Professionele vormgeving' en 'Kwaliteit van samenwerking' belangrijk. We werken deze in de navolgende paragrafen verder uit.

In deze paragraaf beperken we ons tot het totaaloordeel van respondenten. Dat zijn:

- Inwoners die hebben deelgenomen aan trajecten voor burgerparticipatie (Cultuurvisie, Spechtstraat en Geluidswal A20) en de ambtelijk projectleiders van deze trajecten.
- Initiatiefnemers van de trajecten (inwoners) voor overheidsparticipatie (Zwerfafval, Wijkdeals en Monstersche sluis) en de ambtelijk betrokkenen bij deze trajecten.

BURGERPARTICIPATIE

Ten aanzien van de trajecten voor burgerparticipatie beoordelen zowel de inwoners als de ambtelijk projectleiders de trajecten met een ruim voldoende, met cijfers tussen een zeven en een negen. Opvallend daarbij is dat inwoners en de ambtelijk projectleiders deze trajecten nagenoeg een gelijke score geven. In veel gemeenten zien we namelijk in onze onderzoekspraktijk dat de inwoners in veel gevallen kritischer zijn dan de ambtelijk projectleiders.

OVERHEIDSPARTICIPATIE

Ten aanzien van de trajecten voor overheidsparticipatie beoordelen zowel de inwoners als de ambtelijk projectleiders de trajecten ook met een ruim voldoende, met cijfers tussen een zeven en een tien. In deze trajecten zijn initiatiefnemers (inwoners) wel kritischer dan de ambtelijk projectleiders.

5.2 Professionele vormgeving en kwaliteit van samenwerking

5.2.1 Burgerparticipatie

PROFESSIONELE VORMGEVING Burgerparticipatie						
Tijdens het traject is er sprake van...	Volgens de projectleider			Volgens de deelnemers		
	I	II	III	I	II	III
a. een plan van aanpak voor participatie	+	+	-			
b. zicht op de relevante spelers en hun belangen	++	+	+			
c. zicht op geldend beleid, kaders en regels	+	+	o			
d. steun van raad, college en/of management	++	+	-			
e. professionele begeleiding van het traject	+	+	++			
f. maatwerk in werkvormen en communicatie	+	++	+	+	+	o
g. ondersteuning met geld, expertise en/of	+	+	+	+	+	+
h. ondersteuning met begrijpelijke informatie	+	+	+	+	+	+
i. een heldere procedure over besluitvormingsmomenten				+	+	o

Tabel 5.1: beoordeling kwaliteitsmaatstaf door projectleider en de deelnemers. Voor de grijze vlakken is de vraag niet gesteld aan de projectleider of de deelnemers. Traject I betreft de Spechtstraat, II Cultuurvisie en III Geluidswal.

KWALITEIT VAN SAMENWERKING Burgerparticipatie						
Tijdens het traject is er sprake van...	Volgens de projectleider			Volgens de deelnemers		
	I	II	III	I	II	III
a. duidelijke spelregels voor de samenwerking	+	+	+	o	+	o
b. juiste verwachtingen over en weer	++	+	++	+	+	o
c. een open houding bij de gemeente	++	++	++	+	++	+
d. een open houding bij de andere deelnemers	o	o	o	+	+	+
e. een open en constructieve interactie	++	++	+	+	++	+
f. op elkaar voortbouwen	+	+	+	+	+	+
g. een prettige omgang en bejegening	++	+	+	++	++	+
h. tijdige en relevante informatie	++	++	+	+	+	o
i. in het geval van tegengestelde belangen worden deze overbrugd	o	o	+	+	+	o
j. het gevoel van serieus genomen te worden				+	++	+

Tabel 5.2: beoordeling kwaliteitsmaatstaf door projectleider en de deelnemers. Voor de grijze vlakken is de vraag niet gesteld aan de projectleider of de deelnemers. Traject I betreft de Spechtstraat, II Cultuurvisie en III Geluidswal.

Voor twee van de drie trajecten voor burgerparticipatie is vooraf een participatieplan opgesteld, namelijk voor de Spechtstraat (I) en voor de Cultuurvisie (II). Voor de Geluidswal (III) is er vooraf geen plan van aanpak opgesteld, wel is te zien in diverse documenten en verslagen dat de aanpak gaandeweg tot stand komt.

GELUIDSWAL

In het traject rondom de geluidswal zijn vijf bewonersgroepen en enkele belangengroepen betrokken. Samen met de bewonersgroepen zijn varianten voor een geluidswal verkend en de bewonersgroepen hebben zich uitgesproken voor een voorkeursvariant. Het was voor de bewonersgroepen een moeilijk proces, maar het is uiteindelijk wel gelukt om tot een voorkeursvariant te komen. De bewonersgroepen hebben daarbij ook veel waardering voor de inzet en professionaliteit van de ambtelijk betrokkenen.¹⁰

De Geluidswal laat op verschillende onderdelen een lage score zien (-):

- Professionele vormgeving
Met name ten aanzien van (a) plan van aanpak voor participatie en (d) steun van de raad en het college. De deelnemers zijn ook kritisch over de communicatie en de helderheid ten aanzien van de besluitvormingsprocedure (o).
- Kwaliteit van samenwerking
Ten aanzien van 'kwaliteit van samenwerking' is de projectleider kritisch als het gaat om de open houding van de gemeente (o) en zijn deelnemers kritisch over de tijdigheid van informatie en het overbruggen van tegengestelde belangen (o).

De lagere scores laten zich verklaren door de wijze waarop het participatietraject politiek-bestuurlijk is opgepakt met onvoldoende voorbereiding vooraf, zie ter illustratie het onderstaande kader. Ten aanzien van de Geluidswal geeft het trajectrapport wel een vertekend beeld¹¹. Dit omdat het college, in de ogen van bewonersvertegenwoordigingen, aan het eind van het traject een verrassende wending heeft gemaakt. Deze wending heeft de stemming negatief beïnvloed. Het trajectrapport geeft echter de stemming tot aan deze wending weer, wat tot dat moment positief was.

Samenvattend kan gesteld worden dat het al de nodige aandacht vergde om inwoners goed te betrekken bij een beperkt traject, dat het in eerste instantie was. Belangen kwamen daar gaandeweg boven tafel, in plaats van vooraf. Dit door het ontbreken van een vooraf opgesteld participatieplan en krachtenveldanalyse, de werkwijze zoals voorgesteld in de in het voorgaande hoofdstuk genoemde discussienota is niet gevolgd. Daarna is het traject verder verbreed en kwamen gaandeweg nog meer belangen en groepen in beeld. Het ambitieniveau werd hoger met het zoeken naar een integrale oplossing over het gehele traject van de Azo. Het oorspronkelijke kader raakte toen ook onbedoeld uit beeld, waar kostenneutraliteit een belangrijk onderdeel in was. Het college heeft zich dan ook aan het eind weer geconcentreerd op de oorspronkelijke kaders en opdracht van de raad. De gemeentelijke organisatie geeft daarbij aan dat dit gedurende het traject ook is aangegeven richting de inwoners¹². Het wordt door inwoners echter ervaren als een verrassing. Het sentiment is vervolgens bij de bewonersgroepen omgeslagen van positief naar negatief. De verwachting bij bewoners was ontstaan dat er een oplossing zou komen voor het gehele traject, en er op voorhand geen kaders waren.

¹⁰ Bron: interviews

¹¹ Bron: interviews

¹² Bron: ambtelijke verificatie

Casus Geluidswal

- De raad verzoekt in november 2017 het college om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om langs de gehele A20 een geluidswal of -wand aan leggen.¹³
- De raad stemt op juli 2018 in met een beperkt traject voor het verhogen/aanbrengen van een geluidswal ter hoogte van de wijken Kastanjedal en Doornenbuurt, met de gedachte dat dit snel en kostenneutraal kan¹⁴. Het eerdere gestarte onderzoek over het hele traject loopt dan nog. Er komen vervolgens bezwaren van inwoners naar boven (met name rondom het kappen van bomen) en ook een milieugroep mengt zich in de discussie. Hier begint in feite voor de gemeente het participatietraject. Dat nog relatief beperkt en behapbaar is, maar wel de nodige aandacht vergt.
- Eind 2018 verbreedt het college het participatietraject naar het gehele traject langs de A20. Vijf bewonersgroepen van de aangrenzende wijken worden nu betrokken. Het doel is om samen met de bewonersorganisaties te zoeken naar een kostenneutraal voorstel¹⁵. Daarbij worden twee sporen aangegeven: een A-traject dat zich beperkt tot het voorstel voor de Kastanjedal en Doornenbuurt (de oorspronkelijke opdracht van de raad), en een B-traject voor de andere drie wijken dat veel verder strekt. De gemeente geeft aan dat er financieel geen koppeling zit tussen beide trajecten en dat voor het B-traject een apart raadsvoorstel zal moeten worden gemaakt.
- Er volgt een intensief participatietraject waarbij de bewonersvertegenwoordigingen uiteindelijk komen tot vier mogelijke varianten voor het traject langs de A20. Zij spreken daarbij de vierde variant uit als voorkeur. De vier varianten worden in de raad gepresenteerd.
- Het college besluit echter over een andere variant (anders dan de door de bewonersgroepen uitgewerkte vier varianten). Deze beperkt zich tot de twee wijken Kastanjedal en Doornenbuurt. Dat is in feite de oorspronkelijke opdracht van de raad. Voor de bewonersgroepen komt dit echter als een complete verrassing¹⁶. Ogenscheinlijk is gaandeweg het participatietraject, door het zoeken naar een integrale oplossing, de splitsing in de besluitvorming rondom een A-traject en B-traject bij bewoners volledig uit het oog verloren.

SPECHTSTRAAT

De Spechtstraat laat over de hele linie een positief beeld zien ten aanzien van 'professionele vormgeving' en 'kwaliteit van samenwerking'. Meer kritische aandachtspunten zijn de open houding van de gemeente en het overbruggen van tegengestelde belangen (o).

De deelnemers hebben veel waardering voor de gemeente ten aanzien van de wijze waarop het participatietraject is georganiseerd¹⁷:

- Tijdens het gehele traject waren dezelfde ambtenaren aanwezig en er was ondersteuning van een stedenbouwkundig architect. Dat gaf zekerheid, vertrouwen en continuïteit.
- Er zijn verschillende werkvormen toegepast. Dit werkte inspirerend en stimuleerde creativiteit.
- De verslaggeving was uitstekend, altijd op tijd en bij iedere bijeenkomst lagen de nieuwe tekeningen van de architect klaar.

¹³ Bron: motie 27

¹⁴ Bron: raadsvoorstel 11 juni 2018

¹⁵ Bron: bewonersbrief november 2018.

¹⁶ Bron: interviews

¹⁷ Bron: interviews en stukken

De lagere score ten aanzien van het overbruggen van belangen heeft te maken met verschillende zaken¹⁸. Deelnemers geven aan dat zij worstelden met het feit dat zij niet met mandaat handelde. Inwoners konden zich namelijk vrijwillig opgeven, zonder dat zij een bepaalde groep vertegenwoordigden. Het bleek ook niet altijd eenvoudig om inwoners niet enkel vanuit het eigen belang te laten redeneren.

Een verklaring voor de lage score ten aanzien van de open houding van de gemeente is in het onderzoek niet expliciet op tafel gekomen. Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat de architect, die de inbreng van inwoners steeds tussentijds vertaalde naar een plan of tekening, daarbij ook andere elementen inbracht die soms door inwoners als een verrassing werden ervaren. Dit los van het gegeven dat inwoners de inzet van de architect zeer hebben gewaardeerd.

Uiteindelijk is uit het participatietraject een plan voortgekomen waar de betrokkenen zich in konden vinden. Deelnemers geven aan dat dit op zichzelf al een hele prestatie is.

CULTUURVISIE

De Cultuurvisie is een geheel ander type vraagstuk dan de voorgaande casussen. Het gaat hier om de ontwikkeling van een visie, dus niet om de ontwikkeling van een concreet uitvoeringsplan. De focus ligt hier dan ook op het stimuleren van samenwerking, om gezamenlijk te komen tot een aantal thema's waar de komende jaren inzet op gepleegd moet gaan worden. Er waren daarbij allerlei partijen betrokken, zoals partijen uit de cultuursector zelf, maar ook zorg- en welzijnsinstellingen, het bedrijfsleven, Woningstichting, jongeren en scholen. Belangentegenstellingen die een barrière kunnen vormen zijn hier in veel mindere mate aan de orde.

Er zijn met behulp van verschillende interactieve werkvormen allerlei ideeën opgehaald in een transparant proces. Vanuit een trechtermodel is vervolgens toegewerkt naar een aantal speerpunten die zijn uitgewerkt in een aantal programmalijnen. Om dit traject te begeleiden is een extern projectleider ingezet met ervaring in de cultuursector.

Het traject is door deelnemers positief ervaren¹⁹. Wel worden een aantal kritische kanttekeningen gezet²⁰:

- De gemeente had meer zijn eigen ambities ten aanzien van cultuur als kader kunnen inbrengen: wat is de gemeentelijke opgave en aan welke doelen zou cultuur een bijdrage kunnen leveren?
- Welke middelen wil de gemeente daarvoor inzetten: is er sprake van een sober beleid of rechtvaardigt het realiseren van gemeentelijke doelen door cultuur ook extra financiële middelen?

Deze kaders hadden volgens deelnemers kunnen helpen om achteraf te kunnen bepalen of het participatietraject succesvol is geweest, even los van het feit dat het traject op zichzelf als positief is ervaren en tot samenwerking heeft geleid.

¹⁸ Bron: interviews

¹⁹ Bron: interviews

²⁰ Bron: interviews

5.2.2 Overheidsparticipatie

PROFESSIONELE VORMGEVING Overheidsparticipatie						
Tijdens het traject is er sprake van...	Volgens de projectleider			Volgens de deelnemers		
	I	II	III	I	II	III
a. De gemeente ondersteunt het initiatief op een professionele manier	o	+	+	+	o	++
b. De gemeente speelt een passende rol	+	+	+	+	o	++
c. De gemeente levert maatwerk	+	+	+	+	o	++
d. De procedures van de gemeente zijn helder voor de initiatiefnemer en andere betrokkenen	+	+	+	o	-	+
e. De informatie van de gemeente is begrijpelijk voor de initiatiefnemer en andere betrokkenen	+	+	+	+	o	++
f. De gemeente komt haar afspraken na	+	+	+	o	-	++

Tabel 5.3: beoordeling kwaliteitsmaatstaf door projectleider en de deelnemers. Voor de grijze vlakken is de vraag niet gesteld aan de projectleider of de deelnemers. Traject I betreft Zwerfafval, II Monstersche sluis en III Wijkdeals.

KWALITEIT VAN SAMENWERKING Overheidsparticipatie						
Tijdens het traject is er sprake van...	Volgens de projectleider			Volgens de deelnemers		
	I	II	III	I	II	III
a. Er is een goede samenwerking tussen gemeente en initiatiefnemer(s)	+	+	+	++	+	+
b. De initiatiefnemer is netjes en respectvol door de gemeente behandeld.				++	-	++
c. De gemeentelijke regels en kaders en de eventuele rol/inzet van de gemeente voor het initiatief zijn duidelijk	+	+	++	+	o	+
d. De gemeente zoekt naar 'ruimte' binnen de regels om het initiatief verder te helpen	+	+	o	-	-	+
e. Bij een eventueel te nemen besluit heeft de gemeente duidelijk aangegeven wanneer het besluit zou worden genomen.	+	+	o	o	-	o
f. De gemeente stelt alle relevante informatie beschikbaar om het initiatief verder te helpen	+	++	o	o	o	o
g. De gemeente geeft alle informatie die nodig is tijdig	+	+	+	o	o	o
h. De gemeente heeft een open en constructieve houding	+	+	+	+	o	o
i. De initiatiefnemer heeft een open en constructieve houding	+	+	o			

Tabel 5.4: beoordeling kwaliteitsmaatstaf door de projectleider en de deelnemers. Voor de grijze vlakken is de vraag niet gesteld aan de projectleider of de deelnemers. Traject I betreft Zwerfafval, II Monstersche sluis en III Wijkdeals.

ZWERFAFVAL

Dit is een initiatief van een aantal inwoners die regelmatig met elkaar het zwerfafval opruimen langs de Waterweg. De gemeente faciliteert de initiatiefnemers met materiaal zoals grijpers, vuilniszakken en handschoenen. Ook zijn er twee containers geplaatst waarvan een container voor het afval dat de initiatiefnemers verzamelen en een kleinere container voor passanten. Het bijzondere is dat er ook wordt samengewerkt met een ander burgerinitiatief uit Rotterdam, namelijk met de organisatie Recycled Island Foundation. Deze organisatie haalt het afval op om te recylen. Dit is een voorbeeld waarbij verschillende initiatieven de krachten bundelen.

De initiatiefnemers zijn tevreden over de samenwerking met de gemeente. De samenwerking loopt over het algemeen goed en er is ook belangstelling geweest vanuit het college. Zo heeft de wethouder een keer geholpen met het opruimen van afval en ook de burgemeester is op bezoek geweest²¹.

Ten aanzien van de professionele vormgeving is het beeld overwegend positief. Ten aanzien van de kwaliteit van samenwerking zijn de initiatiefnemers ook positief maar kritisch ten aanzien van de ruimte die de gemeente zoekt om het initiatief verder te helpen (-).

Bijvoorbeeld²²:

- Het heeft lang geduurd voordat de gemeente nieuwe papierbakken plaatste (een paar jaar);
- Het lukt niet om degene die de papierbakken leeg maakt zover te krijgen dat hij/zij ook de rommel die er naast ligt ook mee te nemen. Er ligt namelijk wel eens rommel naast de bak omdat grotere stukken niet in de bak passen;
- Het zwerfafval stopt niet bij de gemeentegrenzen. De vrijwilligers pakken daarom ook een stukje mee dat op het grondgebied ligt van de gemeente Rotterdam. De initiatiefnemers zouden daar ook vuilnisbakken geplaatst willen zien, maar de gemeente Maassluis verwijst dan naar Rotterdam. De vraag die initiatiefnemers stellen is of de gemeente Maassluis zich ook kan inspannen richting Rotterdam om dit voor elkaar te krijgen.

Een tip die de initiatiefnemers willen meegeven aan de gemeente is om regelmatig interesse te blijven tonen, om het gevoel te hebben dat de gemeente het werk van vrijwilligers waardeert.

MONSTERSCHE SLUIS

De Stichting Monstersche Sluis had als doel de afgesloten sluis weer in glorie te herstellen, weer open te stellen en te onderhouden.

Ten aanzien van het traject Monstersche sluis zijn de initiatiefnemers substantieel kritischer dan de gemeente. De initiatiefnemers geven nagenoeg over de hele linie een lagere score. De laagste scoren (-) zijn de helderheid van de gemeentelijke procedures, de mate waarin de gemeente haar afspraken nakomt, de mate waarin de gemeente de initiatiefnemers respectvol behandelt, het zoeken naar ruimte van de gemeente binnen de regels en al laatste de duidelijkheid die de gemeente geeft wanneer besluiten genomen worden.

Deze lage scoren dienen in samenhang gezien te worden. Kort samengevat is dit het resultaat van een jarenlang traject waarbij, in de ogen van de initiatiefnemers, de gemeente en het Hoogheemraadschap Delfland alsmaar blokkades bleef opwerpen. Het college van de gemeente bleek niet in staat om het initiatief te stimuleren. Pas na opdracht van de raad werd het college hiertoe in staat gesteld. Zie het kader te illustratie.

²¹ Bron: interviews

²² Bron: interviews

De houding van de gemeente is gaandeweg dit traject verandert van 'Nee, mits' naar 'Ja, tenzij'; in lijn met de nieuwe Omgevingswet. Een kantelpunt daarbij was dat er politiek draagvlak ontstond om het initiatief te ondersteunen.

Casus Monstersche sluis

- 2010/2011. In eerste instantie hebben de initiatiefnemers, middels het ophalen van handtekeningen, het draagvlak onder de inwoners van Maassluis gepeild. Er bleek voldoende draagvlak te zijn om de sluis weer in ere te herstellen.
- 2012. Het Hoogheemraadschap Delfland gaf aan dat de sluis niet geopend kon worden vanwege mogelijke ongewenste zoutindringing. De initiatiefnemers hebben toen zelf experts ingeschakeld voor een eigen onderzoek. Deze kwamen tot de conclusie dat de negatieve effecten wel mee bleken te vallen.
- 2013. Na deze hobbel genomen te hebben gaf de gemeente Maassluis aan dat het herstellen van de sluis mogelijk te kostbaar zou zijn. Ook hier hebben de initiatiefnemers dit vervolgens laten onderzoeken en een kosten-baten analyse laten uitvoeren. Het herstellen van de sluis bleek inderdaad kostbaar, maar tegelijkertijd zouden er positieve effecten optreden voor de lokale economie.
- 2014. Na presentatie van de resultaten aan de gemeente gaf de gemeente aan geen financiële middelen te kunnen verstrekken voor het herstel van de sluis. De gemeente was wel bereid om, samen met het Hoogheemraadschap Delfland, subsidie te verstrekken voor een conditietest. Daarmee konden de kosten voor een renovatie van de sluis worden geraamd. De conditietest is uitgevoerd en de kosten voor restauratie werden geraamd op € 585.000,-
- 2015. De provincie was vervolgens bereid om € 200.000,- beschikbaar te stellen. Om dit subsidiebedrag te kunnen verkrijgen moest de eigenaar van de sluis dit aanvragen. De gemeente en het Hoogheemraadschap kwamen er echter niet uit wie nu eigenlijk eigenaar is van de sluis. Een gedeeld eigenaarschap zou een oplossing kunnen zijn en de gemeente bevestigd ook zich zo te gedragen. Daarmee zouden de twee eigenaars (gemeente en Hoogheemraadschap) de stichting kunnen mandateren om de subsidie aan te vragen.
- 2016. Op 23 mei 2016 laat het college echter aan de stichting weten geen machtiging af te geven aan de stichting. Het college achtte het onverantwoord om juridisch verantwoordelijk te worden voor de aanzienlijke kosten.
- De initiatiefnemers stappen vervolgens naar de raadscommissie, met de boodschap dat de gemeente met het besluit van het college in feite € 200.000,- subsidiegeld vanuit de provincie laat liggen. De raadscommissie heeft hier oren naar en geeft het college de opdracht om medewerking te verlenen.

Dit laatste is een kantelpunt in het traject. In de ogen van de initiatiefnemers is de gemeente vanaf dat moment intensief gaan samenwerken.

- De gemeente en het Hoogheemraadschap besluiten het eigenaarschap van de sluis over te hevelen naar de stichting. Dat heeft de stichting aanvaard onder de voorwaarde dat er voor 30 jaar financiële middelen ter beschikking worden gesteld om de sluis te onderhouden. Deze werden geraamd op € 400.000,-. De gemeente en het Hoogheemraadschap Delfland hebben hiermee ingestemd. Voor de restauratie heeft de provincie de beloofde € 200.000,- subsidie ter beschikking gesteld; overige fondsen hebben dit verder aangevuld tot het bedrag van € 585.000,- dat nodig was voor de restauratie.

Bronnen: interviews en chronologisch overzicht gebeurtenissen met brononderbouwing door de Stichting Monstersche sluis.

WIJKDEALS

Met een 'Bij ons in de wijkdeal' kunnen bewoners een deal met de gemeente sluiten om samen de woonomgeving te verbeteren of op te fleuren. Bewoners kunnen bijvoorbeeld een initiatief indienen voor een hogere kwaliteit beplanting, een plantenbak of geveltuinen.

De deal is dat de bewoners deze zelf onderhouden en afspraken maken over dit onderhoud met de gemeente. De gemeente werkt in overleg met de initiatiefnemer en betrokken bewoners het plan uit, waarna de gemeente zorgt voor de start van de deal. Dit kan onder andere zijn door het eenmalig leveren van meerjarige duurzame planten en de materialen die nodig zijn. Denk aan plantenbakken, beplanting en/of handgereedschap zoals een schoffel of een hark. Wat de gemeente bijdraagt, wordt per deal beoordeeld. Een keer per jaar kan de initiatiefnemer de wijkdeal met de gemeente bespreken en bijvoorbeeld onderhoudsadvies vragen. De gemeente controleert regelmatig of de afspraken voor de wijkdeal worden nageleefd en geeft, als dat nodig is, aanvullend advies.

Initiatiefnemers scoren de wijkdeals positief, met een hoog gemiddeld rapportcijfer van een negen. Zowel ten aanzien van de professionele vormgeving als kwaliteit van samenwerking scoren de initiatiefnemers op geen enkel punt een onvoldoende. In de toelichting (zie trajectrapporten) geven de initiatiefnemers wel aan dat de gemeente de initiatieven goed oppakt maar dat het wel erg lang duurt voordat stappen worden ondernomen.

5.3 Rol van de raad bij participatie

De raad stelt nog nauwelijks de aanpak voor burgerparticipatie vast en is ook niet actief als het gaat om het bewaken van de kaders voor burgerparticipatie. Raadsvoorstellen gaan hoofdzakelijk over de inhoud en de financiële middelen; participatieplannen zijn daar geen standaard onderdeel in²³. De rol van de raad beperkt zich dan tot die van waarnemer tijdens het participatieproces.

Ook in het geval van overheidsparticipatie is de raad nauwelijks, of te laat, in beeld. Illustratief hierbij is de casus Monstersche Sluis. Dit traject is lange tijd een samenspel tussen college en initiatiefnemers, en geen samenspel tussen college en raad. Uiteindelijk besluiten initiatiefnemers direct de raad aan te spreken, om daarmee invloed uit te oefenen op het handelen van het college. Dit is ook een worstelpunt voor de raad, want ten aanzien van initiatieven is er overwegend veel sympathie. Anderzijds moet de raad ook keuzes maken en de beschikbare schaarse middelen verdelen. De raad heeft daarbij geen overzicht over lopende initiatieven en geen criteria welke daarvan voor keuzes aan de raad moeten worden voorgelegd.

De gemeente heeft wel een werkwijze voor de omgang met burgerinitiatieven, maar de positie van de raad is daarbij niet in beeld²⁴. Zie de eerdere figuur 4.1, de raad heeft wel een rol in de stappen voor burgerparticipatie maar niet voor die van overheidsparticipatie.

²³ Bron: interviews

²⁴ Bron: Discussienota en interviews

6 Resultaten van participatie: realisatiekracht en democratie

In dit hoofdstuk worden deelvragen 9 en 10 beantwoord.

Onderzoeksvragen

- 9 In hoeverre is het beleid en de uitvoering van de gemeente ten aanzien van burger- en overheidsparticipatie doeltreffend? Zijn of worden de beoogde doelen gerealiseerd?

Toegepaste normen

Realisatiekracht: participatie draagt bij aan slagvaardige, snelle en efficiënte realisatie van maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld door het ontstaan van nieuwe ideeën en inzichten en het bundelen van krachten.

Democratie: participatie versterkt het democratisch gehalte van de wijze waarop dat gebeurt door een zorgvuldige(re) afweging van belangen en grotere betrokkenheid, draagvlak, invloed en wederzijds begrip en vertrouwen.

Kernbevindingen

We vatten hieronder de belangrijkste kernbevindingen samen, waarmee we ook tegelijkertijd de deelvragen beantwoorden.

- 9 Het beleid en de uitvoering rondom burgerparticipatie is doeltreffend. Dat laten de casussen Spechtstraat en Cultuurvisie zien. De beoogde doelen worden daar gerealiseerd. Er is sprake van voldoende realisatiekracht en democratie.

Met betrekking tot de casus Geluidswal zijn de doelen niet gerealiseerd. In de zin dat het met de bewonersgroepen wel gelukt is te komen tot uitwerking van varianten en een door de bewonersgroepen gedragen voorkeursvariant, echter deze varianten bleken in feite een onmogelijke opgave binnen de kaders die eerder door de raad werden gesteld.

Met betrekking tot het beleid rondom overheidsparticipatie worden de doelen wel gerealiseerd, als het gaat om kleinere overzichtelijke initiatieven. Voor grotere complexere initiatieven, zoals Monstersche sluis, worden de doelen ook gerealiseerd maar dat moet echter meer in het licht worden gezien van 'ondanks de overheid'. Het is dan met name gelegen aan de inzet en volharding van initiatiefnemers.

6.1 Resultaten burgerparticipatie

REALISATIEKRACHT Burgerparticipatie						
<i>Tijdens het traject is er sprake van...</i>	Volgens de projectleider			Volgens de deelnemers		
<i>Participatie draagt (naar verwachting) bij aan...</i>	I	II	III	I	II	III
a. nieuwe/betere ideeën, inzichten, oplossingen	++	++	+	+	+	+
b. meer ambitie of kwaliteit	++	++	+	o	+	+
c. snellere realisatie van de opgave	++	o	o	o	+	-
d. het delen van verantwoordelijkheid	+	++	+	+	+	+
e. zichtbaarheid inbreng deelnemers				+	+	+

Tabel 6.1: beoordeling kwaliteitsmaatstaf door projectleider en de deelnemers. Voor de grijze vlakken is de vraag niet gesteld aan de projectleider of de deelnemer. Traject I betreft de Spechtstraat, II Cultuurvisie en III Geluidswal.

DEMOCRATIE Burgerparticipatie						
<i>Participatie draagt (naar verwachting) bij aan...</i>	Volgens de projectleider			Volgens de deelnemers		
<i>Participatie draagt (naar verwachting) bij aan...</i>	I	II	III	I	II	III
a. steun voor inhoud plan/project/initiatief	++	+	+	+	+	-
b. tevredenheid over proces ongeacht inhoud				+	+	o
c. meer invloed op besluitvorming	++	+	+	+	+	o
d. grotere betrokkenheid en deelname	+	+	+	+	+	o
e. wederzijds begrip en vertrouwen	+	+	o	+	+	o
f. een zorgvuldige afweging van alle belangen	+	+	++	+	+	-
g. het duidelijk maken van hoe belangen meegewogen zijn				+	+	-
h. het duidelijk maken van hoe inbreng is behandeld				+	+	o

Tabel 6.2: beoordeling kwaliteitsmaatstaf door projectleider en de deelnemers. Voor de grijze vlakken is de vraag niet gesteld aan de projectleider of deelnemer. Traject I betreft de Spechtstraat, II Cultuurvisie en III Geluidswal.

SPECHTSTRAAT

Het resultaat voor het traject Spechtstraat is zowel qua realisatie als democratie positief.

Inwoners zijn onder begeleiding van een stedenbouwkundig architect tot een schetsontwerp gekomen dat nu ter besluitvorming aan de raad voorligt. De invloed van inwoners is in de schets zichtbaar. Zo is er ruimte gekomen voor inwoners met een zorgbehoefte, is er rekening gehouden met lichtinval, ruimte voor parkeren, voldoende groen en passen de nieuw te bouwen woningen goed in de wijk zoals die nu is²⁵.

Een kritische noot daarbij is dat, zoals eerder in dit rapport aangegeven, de deelnemers niet de belangen van een bepaalde groep behartigden. Daarvoor hadden zij geen mandaat en achterban.

Ook ontstonden keuzevraagstukken omdat er rekening moest worden gehouden met ruimte voor verschillende doelgroepen en functies, zoals sociale woningbouw, de Kunst en Cultuur Academie en jongvolwassenen met autisme. Een deel van de keuzevraagstukken was al beslecht omdat de gemeente hiervoor kaders had gesteld; die kaders bieden dan ook houvast. Voor een deel waren er echter geen kaders, of waren de kaders niet hard genoeg, zoals de maximale bouwhoogte. Daar zijn de inwoners uiteindelijk wel zelf uitgekomen.

CULTUURVISIE

Het resultaat voor het traject Cultuurvisie is zowel qua realisatie als democratie positief. Dit traject scoort op nagenoeg alle punten positief (+). Het doel om in samenwerking met allerlei relevante partijen tot een cultuurvisie te komen is gerealiseerd. Er zijn ook daadwerkelijk samenwerkingsprojecten op gang gekomen. Voorbeelden die genoemd worden zijn:

- Theater Koningshof, Stichting De Hoofzaak en Muziek@Maassluis met 'Zing Nederlands met me'.
- Project pARTy met Theater Koningshof, Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland, Muziek@Maassluis, Dance Company M'Joy, Welzijn E25, de Bibliotheek Maassluis en in samenwerking met Vluchtelingenwerk Maassluis en de Voedselbank (in samenwerking met YMCA).
- Een co-creatierraad bestaande uit culturele en sociaalmaatschappelijke partijen.
- Project 7: een voorstelling tot stand gekomen in samenwerking met Muziek@Maassluis, Dance Company M'Joy en de Protestantse Kerk Maassluis.
- Maassluis Harmonie met Vluchtelingenwerk en de Voedselbank met een muziekproject voor vluchtelingen en minima.
- Cultuurcafés worden regelmatig georganiseerd op basis van de hoofdthema's uit de Cultuurvisie en waar allerlei partijen elkaar ontmoeten.

Kritische kanttekeningen die genoemd worden zijn²⁶:

- De snelheid scoort relatief lager (o). Dat is op zichzelf inherent aan samenwerking met veel partijen tegelijkertijd, dat vraagt nu eenmaal om meer afstemming.
- Binnen de segmenten maritiem en historisch blijft de samenwerking wat achter. De verbinding met een jongere doelgroep ligt hier moeilijker.
- De aandacht voor samenwerking vraagt voortdurend aandacht, anders dreigt er terugval in oude patronen. De cultuurmakelaar van de gemeente moet partijen hier op wijzen en actief verbindingen blijven leggen.

²⁵ Bron: interviews

²⁶ Bron: interviews

Ook wordt genoemd dat de raad bij de start meer betrokken had kunnen worden om scherpte te krijgen in de gemeentelijke doelen waar cultuur een bijdrage zou moeten leveren en welke middelen de gemeente hiervoor ter beschikking kan en wil geven.

GELUIDSWAL

In beginsel is het doel van het participatietraject gerealiseerd, want de inwonersgroepen zijn gekomen tot ontwikkeling van een aantal varianten voor de geluidswal en hebben een voorkeur uitgesproken voor een variant.

De deelnemers geven daarbij aan dat het een moeilijk proces was om bewonersgroepen op een lijn te krijgen; dit is uiteindelijk wel gelukt²⁷.

Ten aanzien van de kwaliteitsmaatstaf democratie geven de deelnemers veel lagere scores ten opzichte van de andere trajecten. Lage scores zien we bij steun voor het plan, zorgvuldigheid van afweging van belangen en de duidelijkheid hoe belangen worden afgewogen (-).

Het is voor deelnemers niet helder waarom het college uiteindelijk niet in overleg met de bewonersgroepen al in een vroeger stadium het voorstel heeft gedaan voor een andere variant, anders dan de varianten die door de bewonersgroepen toen werden ontwikkeld. Daar zijn tenminste verschillende beelden over. Wel ervaren de deelnemers nu twee ogenschijnlijk los van elkaar bestaande democratische besluitvormingstrajecten. Een traject dat zij zelf hebben doorlopen en een traject dat de raad zal doorlopen. Kenmerkend hiervoor is de uitspraak van een van de betrokkenen waarmee een gesprek is gevoerd:

"Probeer een dubbel democratisch proces te voorkomen"

²⁷ Bron: interviews

6.2 Resultaten overheidsparticipatie

REALISATIEKRACHT Overheidsparticipatie						
<i>Tijdens het traject is er sprake van...</i>	Volgens de projectleider			Volgens de deelnemers		
Het realiseren van het initiatief	I	II	III	I	II	III
a. De doelen van het initiatief zijn gerealiseerd	++	++	+	++	++	++
b. Door samenwerking met de gemeente zijn de doelen <i>sneller</i> gerealiseerd				++	o	++
c. Door samenwerking met de gemeente heeft het initiatief <i>meer</i> doelen bereikt				++	o	++
d. De gemeente heeft slagvaardig gehandeld.				++	o	++
e. De gemeente heeft een goede bijdrage geleverd aan het initiatief	++	+	++	++	+	++
f. De initiatiefnemer heeft voldoende realisatiekracht om doelen te realiseren	+	o	o			

Tabel 6.3: beoordeling kwaliteitsmaatstaf door projectleider en de deelnemers. Voor de grijze vlakken is de vraag niet gesteld aan de projectleider of de deelnemers. Traject I betreft Zwerfafval, II Monstersche sluis en III Wijkdeals.

DEMOCRATIE Overheidsparticipatie						
De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door	Volgens de projectleider			Volgens de deelnemers		
	I	II	III	I	II	III
a. De initiatiefnemers hebben zicht op de belangen van anderen die geraakt worden door of te maken hebben met het initiatief	+	?	o	o	+	+
b. De initiatiefnemer heeft inzet gepleegd om tegengestelde belangen te overbruggen, bijv. door compromissen te	o	+	o	+	+	o
c. Het is de initiatiefnemer gelukt om de tegengestelde belangen te overbruggen	o	+	o	-	+	o
d. De gemeente helpt het initiatief bij het overbruggen van eventuele tegengestelde belangen	o	+	+	+	+	o
e. De gemeente legt goed uit hoe de eventuele besluitvorming loopt en hoe tot haar besluiten komt	o	+	o	o	-	o
f. De gemeente weegt bij besluiten de inbreng en belangen zorgvuldig af	o	+	o	o	o	+
g. De betrokkenheid van inwoners bij onze stad, dorp of wijk is door dit initiatief toegenomen	+	++	+	++	++	+

Tabel 6.4: beoordeling kwaliteitsmaatstaf door de projectleider en de deelnemers. Voor de grijze vlakken is de vraag niet gesteld aan de projectleider of de deelnemers. Traject I betreft Zwerfafval, II Monstersche sluis en III Wijkdeals.

ZWERFAFVAL

De doelen van dit initiatief zijn gerealiseerd. Een groep vrijwilligers ruimt regelmatig het zwerfafval langs de Waterweg op. Daarnaast worden er meerdere doelen tegelijkertijd gerealiseerd. Het is ook een sociale ontmoeting tussen mensen en door samenwerking met het initiatief uit Rotterdam is het ook duurzaam doordat het afval wordt gerecycled.

De scores rondom democratie lijken relatief laag. Dat blijkt achteraf, na gesprekken, een kwestie van interpretatie van de vraagstelling. In het geval een bepaald punt niet aan de orde is, heeft de respondent een o of – ingevuld. Na het gesprek bleken namelijk tegengestelde belangen, belangenafwegingen, besluitvorming et cetera nauwelijks een rol te spelen.

Er speelde ten hoogste één onderwerp waarbij de gemeente vooraf onvoldoende verschillende belangen in kaart heeft gebracht. Op enig moment nam de gemeente zich voor om het vuilvanghek langs de waterweg te verwijderen; er zou dan namelijk efficiënter gemaaid kunnen worden. De gemeente heeft de initiatiefnemers hierover niet tijdig geïnformeerd. De initiatiefnemers menen dat het vuilvanghek belangrijk is om vuil tegen te houden, dus zij hechten er belang aan dat het hek zou blijven bestaan. Op verzoek van de initiatiefnemers is het hek uiteindelijk blijven staan.

MONSTERSCHE SLUIS

De doelen van dit initiatief zijn gerealiseerd. De sluis die in 1972 werd afgedamd is weer op 1 september 2018 feestelijk in gebruik genomen. Dat is op zichzelf een hele prestatie, want dit is een initiatief waar veel inzet en middelen mee gemoeid zijn. De scores ten aanzien van realisatiekracht zijn dan ook hoog (++).

De kritische kanttekeningen zitten rondom de besluitvorming van de gemeente. De initiatiefnemers geven een lagere score als het gaat om hoe goed de gemeente weet uit te leggen hoe zij tot besluiten komt (-) en hoe belangen daarbij worden afgewogen (o).

Dit ligt in het verlengde wat al eerder in het vorige hoofdstuk is besproken. De initiatiefnemers hebben herhaaldelijk eigen onderzoek moeten doen om de besluitvorming bij de gemeente op gang te krijgen. Het was daarbij voor de initiatiefnemers niet altijd helder waarom de gemeente zich lange tijd niet proactief opstelde, hoe de afwegingen daarbij door de gemeente werden gedaan is voor de initiatiefnemers niet helder.

WIJKDEALS

Volgens de ambtelijk organisatie en de initiatiefnemers worden de doelen van de wijkinitiatieven in ruime mate gerealiseerd, en levert de gemeente daar ook een goede bijdrage aan. Dat is te zien aan de beoordeling die zij geven aan de kwaliteitsmaatstaf 'Realisatiekracht', de scores zijn daar ++. Dit wordt ook bevestigd door een initiatiefnemer in een interview. De scores met betrekking tot de kwaliteitsmaatstaf 'Democratisch samenspel' zijn iets lager. In het bijzonder met betrekking tot het omgaan met verschillende belangen. Dat heeft waarschijnlijk te maken met de aard van de wijkdeal, rondom verfraaiing van perken spelen er nauwelijks tegengestelde of conflicterende belangen.

Uit de toelichtingen die respondenten geven, en bevestigd in een interview, blijken wel een aantal aandachtspunten:

- Er wordt opgemerkt dat na de start van een wijkdeal de continuïteit nog een aandachtspunt is. Na het planten van nieuwe plantjes door de gemeente kon het onderhoud door de inwoners starten. De inwoners vroegen zich nadien echter af hoe het onderhoud het beste opgepakt zou kunnen worden, zij hadden hier nog niet voldoende kennis van: "wat is onkruid en wat is een plantje?".

- Het motief van de gemeente om aan de slag te gaan met wijkdeals wordt door inwoners verschillend beleefd. Illustratief is de opmerking (zie het trajectrapport in bijlage 1): “het is enerzijds fijn dat het initiatief Wijkdeal er is, anderzijds is het triest dat het nodig is en dat de gemeente dit niet netjes bijhoudt”

Rekenkamercommissie Maassluis
Koningshoek 55
3140 AB maassluis

Postbus 55
3140 AB Maassluis

T 14 010
E gemeente@maassluis.nl
I www.maassluis.nl

ons kenmerk 29078
uw kenmerk
contactpersoon Verstoep, P.D.
onderwerp Bestuurlijke zienswijze eindrapport
rekenkameronderzoek burger- en
overheidsparticipatie

datum -9 JULI 2020
uw brief van 11 juni 2020
doorkiesnummer 010-5931547
bijlage(n) -

Geachte Rekenkamercommissie Maassluis,

Hartelijk dank voor het onderzoek dat is uitgevoerd door het bureau Partners+Propper in opdracht van de commissie. Een actueel onderwerp dat de laatste jaren enorme ontwikkelingen heeft doorgemaakt en waar wij ons als college, maar zeker ook de organisatie verder in willen bekwamen. Dit doen we aan de hand van de vastgestelde beleidskaders, door in de praktijk ervaring op te doen en te leren met vallen en opstaan. Het voorliggende rapport biedt voor ons de nodige inzichten en aanknopingspunten om dit leerproces verder vorm te geven en de manier waarop wij werken aan en met burger- en overheidsparticipatie verder door te ontwikkelen.

Algemene indruk

Het rapport geeft in onze ogen een goede weergave van de situatie in Maassluis. Het bestaande beleid is op een juiste wijze weergegeven en ook de feiten rond de verschillende casussen hebben een correcte weerslag gekregen. Het is zeer waardevol (zeker bij dit onderzoek) om de meningen van de betrokkenen te peilen. Een dergelijke uitgebreide evaluatie hebben wij nog niet eerder toegepast.

We zijn content over de algemene constatering dat we de basis behoorlijk op orde hebben en met name de positieve ervaringen van de betrokken partijen. In onze ogen een teken dat we op de goede weg zijn. Maar we zijn er uiteraard nog niet. Daarom is het ook van belang om kritisch te kijken waar we het beter kunnen doen of waar we nog tekort in schieten. Die punten zijn ook door dit onderzoek inzichtelijk gemaakt.

Het voert te ver om op alle details van het uitgebreide rapport in te gaan. In onze reactie beperken we ons dan ook tot een reactie op de verschillende conclusies en aanbevelingen.

Conclusies en aanbevelingen

- Conclusie 1

De constatering dat qua beleid en werkwijzen de basis op orde is, met ruimte voor verdere doorontwikkeling onderschrijven wij. Als college zullen we het initiatief nemen om met de raad verder in gesprek te gaan hoe je met proceskaders om zou moeten gaan. Ook wij hebben in de praktijk ervaren dat het noodzakelijk is deze kaders goed aan de voorkant van het proces vast te stellen en van daaruit in gesprek te gaan met de betrokken partners. Dit zorgt ervoor dat je ook gericht aan de slag kan als organisatie en de verwachtingen voor een ieder duidelijk zijn aan de voorkant van een proces. Als dit niet geborgd is organiseer je feitelijk veel teleurstellingen.

De vraag is wel of je bij elke vorm van participatie dergelijke kaders door de gemeenteraad moet vaststellen. In onze ogen is dat afhankelijk van de casus (impact, financiële risico's, politieke gevoeligheid) en zou je meer maatwerk moeten toepassen. Burger- en overheidsparticipatie moet in algemene zin onderdeel zijn van de manier van werken in Maassluis. De wijze waarop zal daarbij verschillend zijn per casus. Participatie is immers niet het doel, maar is behulpzaam om de inwoners van de stad meer stem te geven in de ontwikkelingen in hun stad en de betrokkenheid te vergroten.

De omgevingswet biedt bij uitstek de kans om dit onderdeel en de rolverdeling daarbij van college en gemeenteraad nader uit te werken. We zijn ook benieuwd hoe de raad haar rol ziet binnen deze nieuwe wetgeving en gaan daar graag nader over in gesprek.

- Conclusie 2

Het leren met vallen en opstaan staat hier in een notendop weergegeven. Wij zijn blij met de constatering dat we overwegend doeltreffend aan de slag zijn. De lessen die hier getrokken worden over de casussen Geluidswal en de Monstersche Sluis herkennen wij ook. Wij zullen een slag moet maken bij de grotere complexe initiatieven door eerder een meer gecoördineerde aanpak te bevorderen en daarmee ook te zorgen dat het samenspel tussen de raad en het college verbeterd kan worden.

- Conclusie 3

Uiteraard zijn wij blij met de hoge waarderingscijfers voor de ambtelijke inzet en goede kwaliteit van samenwerking. Dit biedt een mooie basis om nu verder te werken aan de doorontwikkeling en verdere professionalisering.

- Aanbevelingen

In de reeks van aanbevelingen staan een aantal waardevolle suggesties voor de verdere ontwikkeling. Met name de koppeling van participatie aan de realisatie van maatschappelijke doelen, als gemeente meer actief en beter georganiseerd inspelen op burgerinitiatieven (overheidsparticipatie) en aandacht te schenken aan de rol van raad en college vooraan in het participatietraject nemen wij ter harte.

Vervolg

Het eindrapport schetst een goed beeld en levert waardevolle aanbevelingen op. Als college gaan we hiermee aan de slag. Dit doen we al door onder meer trainingen als 'omgevingsbewust werken' in te zetten, casussen met elkaar te delen en te bespreken wat er goed en minder goed is gegaan is en te kijken welke digitale tools deze processen kunnen ondersteunen.

Vooral in het kader van de omgevingswet zullen we het gesprek met de raad goed moeten voeren over dit onderwerp. Bij de inzet van het nieuwe instrumentarium gaan we heldere spelregels afspreken over de te hanteren kaders die we op hoofdlijnen gaan hanteren. Bij nieuwe bestuurlijke opdrachten zal ook standaard aan de voorkant van het proces aandacht uitgaan naar de wijze waarop we participatie binnen dat project vormgeven. Daarmee borgen we op bestuurlijk en ambtelijk niveau dat burgerparticipatie blijvend een goede plek in Maassluis krijgt en naar een hoger niveau getild kan worden.

Voor wat betreft de overheidsparticipatie; daar hebben we nog een slag te maken en zullen we bekijken hoe we dat beter kunnen borgen. Het begint natuurlijk met het goed luisteren en weten wat er speelt in de stad. En vervolgens slim te kijken hoe je de maatschappelijke opgaven via deze manier van participeren kunt realiseren.

We danken u nogmaals voor het uitgevoerde onderzoek en gaan aan de slag met de gesignaleerde aandachtspunten.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van Maassluis,
de secretaris, de burgemeester,

A.L. Duijmaer van Twist

dr. T.J. Haan

Deel 3 De Bijlagen

Bijlage 1 Trajectrapporten

Toelichting Participatiemonitor

In de Participatiemonitor worden aan de projectleider én deelnemers vragen gesteld die aansluiten bij **vier kwaliteitsmaatstaven**. De vier kwaliteitsmaatstaven zijn: realisatiekracht, democratie, kwaliteit van samenwerking en professionele vormgeving.

Daarbij zijn de kwaliteit van samenwerking en professionele omgeving op te vatten als voorwaarden die moeten worden ingevuld om goede resultaten te realiseren. Realisatiekracht en democratie zijn de uiteindelijke resultaten van invulling van deze voorwaarden. In het geval er sprake is van goede invulling van de voorwaarden is er sprake van voldoende realisatiekracht en een sterke democratie.

Waarderingen van projectleiders en deelnemers voor deze onderwerpen zijn op pagina 1 van ieder trajectrapport weergegeven met de symbolen -- (zeer negatief), – (negatief), o (neutraal), + (positief) of ++ (zeer positief).

TRAJECT **Geluidswal**GEMEENTE **MAASSLUIS****Leeswijzer bij dit trajectrapport**

Dit trajectrapport geeft de uitkomsten van de zelfevaluatie door de projectleider van de gemeente én de korte online enquête deelnemers uit de samenleving.

Legenda

	Positief (+) → Zeer positief (++)
	Neutraal (0)
	Negatief (-) → Zeer negatief (--)
	Niet van toepassing

Wat was de opgave? Om welke maatschappelijk vraagstuk of probleem ging het?

Beperken geluidshinder snelweg A20 voor de omgeving (woningen). Draagvlak zoeken voor geluidsbeperkende maatregelen.

Waar was de participatie op gericht?

De participatie voor dit traject was gericht op het komen tot een gedragen kostenneutrale variant, waarbij er met een open vizier gekeken wordt naar mogelijkheden.

Hoe waarden de projectleider en de deelnemers het traject?

De projectleider geeft dit traject een rapportcijfer:

8

Deelnemers geven dit traject een gemiddeld rapportcijfer:

7

I REALISATIEKRACHT

De opgave zo slagvaardig, slim, snel en/of efficiënt mogelijk realiseren

Participatie draagt (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
nieuwe/betere ideeën, inzichten, oplossingen	+	+
meer ambitie of kwaliteit	+	+
snellere realisatie van de opgave?	0	-
het delen van verantwoordelijkheid?	+	+
Zichtbaarheid inzet deelnemers	nvt	+

II DEMOCRATIE

De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door

Participatie draagt (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
steun voor inhoud plan/project/initiatief	+	-
tevredenheid over proces ongeacht inhoud	nvt	0
meer invloed op besluitvorming	+	0
grotere betrokkenheid en deelname	+	0
wederzijds begrip en vertrouwen	0	0
een zorgvuldige afweging van alle belangen	++	-
het duidelijk maken hoe belangen zijn meegewogen zijn	nvt	-
het duidelijk maken hoe inbreng is behandeld	nvt	0

III KWALITEIT VAN SAMENWERKING

Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen

Tijdens het traject is er sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
duidelijke spelregels voor de samenwerking?	+	0
juiste verwachtingen over en weer?	++	0
een open houding bij de gemeente?	++	+
een open houding bij de andere deelnemers?	0	+
open en constructieve interactie?	+	+
op elkaar voortbouwen?	+	+
prettige omgang en bejegening?	+	+
tijdige en relevante informatie?	+	0
in het geval van tegengestelde belangen worden deze overbrugd	+	0
het gevoel van serieus genomen te worden	nvt	+

IV PROFESSIONELE VORMGEVING

Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk

Tijdens het traject is er sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
een plan van aanpak voor participatie	-	nvt
zicht op de relevante spelers en hun belangen	+	nvt
zicht op geldend beleid, kaders en regels	0	nvt
steun van raad, college en/of management	-	nvt
professionele begeleiding van het traject	++	nvt
maatwerk in werkvormen en communicatie	+	0
ondersteuning met geld, expertise of capaciteit	+	+
ondersteuning met begrijpelijke informatie?	+	+
heldere procedure over besluitvormingsmomenten abtenaren, college of raad?	nvt	0

Wat is de feedback van de projectleider en de deelnemers?

Wat zijn volgens deelnemers de belangrijkste resultaten van het traject?

Over en weer duidelijkheid over wat er aan de geluidsoverlast gedaan zou moeten worden en bepalen waar de bewonersvertegenwoordigers en de gemeente in het proces staan. Uitwisseling van standpunten onder elkaar en met de gemeente.

Het uiteindelijke resultaat hangt af van de gemeente; alles staat of valt met de uiteindelijke beslissing door de gemeente of er wel of niet wat aan de overlast wordt gedaan. Op dit moment is er geen inzicht in de besluitvorming van de gemeente.

Welke tips en feedback voor de toekomst geven deelnemers?

Betere opvolging van adviezen en een minder starre houding van het gemeentebestuur. Niet eerst het beleid vaststellen en dan participatie, maar andersom. Participatie niet gebruiken om sociale onrust te sussen.

Wat zijn de belangrijkste resultaten volgens de projectleider?

Een gezamenlijk verhaal waarbij de weerstand is omgebogen in een gezamenlijk, gedragen oplossing.

Welke lessen trekt de projectleider zelf?

De projectleider heeft uit dit traject lessen geleerd over verwachtingen en spelregels m.b.t. samenwerking, budget, procesverloop, omgangsvormen en participatie. Het is volgens de projectleider belangrijk om een projectafbakening op te stellen en van te voren de spelregels duidelijk te hebben. Ook is het belangrijk om helder te hebben wat de rollen, verantwoordelijkheden en beïnvloedingsomgeving zijn. Wat betreft het budget is het handig om van te voren het budget vast te stellen. Dat voldoet aan de verwachtingen/spelregels.

Tips die daaruit voortkomen zijn: Blijf met elkaar in gesprek en communiceer veelvuldig. Houdt de communicatie transparant, dat werkt vertrouwelijk richting participanten.

Wat betreft het proces: laat los of stuur bij waar nodig. Volgens de projectleider is het goed om mijlpalen in te bouwen. Daarmee kunnen onverwachte/ ongewenste resultaten worden bijgestuurd. Daarnaast is het onmogelijk om iedereen aan boord te houden in een traject. Het is belangrijk om duidelijk te zijn wat wel en niet kan, ook in omgangsvormen met elkaar. Wees bedacht van je rol vanuit de gemeente.

Participatie is de kunst van loslaten en accepteren dat het resultaat anders kan zijn dan je van te voren had verwacht. Wat betreft participatie geeft de projectleider als tip: wanneer participatie niet gewenst is, niet doen.

Achtergrondinformatie over het traject (ingevuld door de projectleider)

Op welk schaal?	Gemeentebreed
Op welke locatie?	5 wijken langs de snelweg A20
Tijdelijk of structureel?	Tijdelijk
Wat was de looptijd?	2 jaar
Deze evaluatie omvat welk deel van het traject	Gehele traject
Participatie vanaf welk moment?	De deelnemende inwoners, bedrijven en/of organisaties zijn op een laat moment door de gemeente betrokken, toen plannen en ideeën ver uitgewerkt of vastgesteld waren en er vrijwel geen ruimte was om over opgave en oplossingsrichtingen van gedachten te wisselen.
Budget voor participatie	Geen

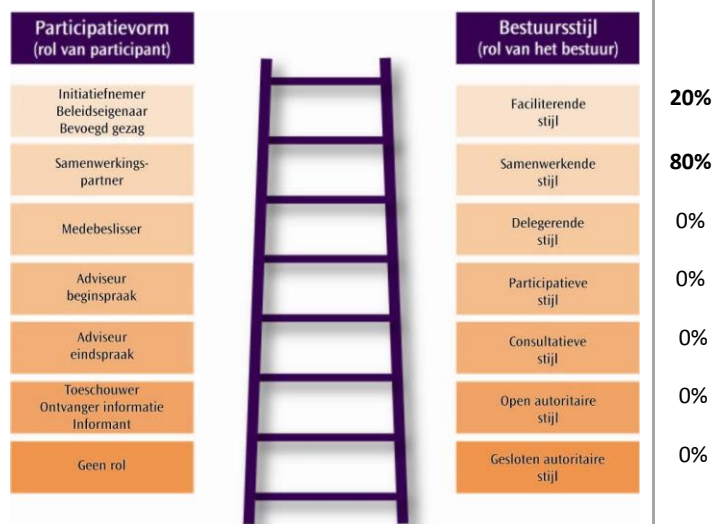
Door wie wordt het onderwerp behandeld?	Raad (high impact): het onderwerp is belangrijk en politiek relevant en vraagt daarom actieve betrokkenheid en besluitvorming van de raad.
College tevreden volgens projectleider?	Tevreden
Raad tevreden volgens projectleider?	Tevreden
Is er een participatieplan?	Nee
Hoe is deze opgesteld?	Voor dit traject was geen hard omlind plan van aanpak opgesteld.
Werkvormen toegepast	Mentimeter: voor de projectgroep
E-participatie toegepast?	Ja

Rol raad volgens projectleider?

Was de raad betrokken als procesbewaker?	Ja
Is het participatieplan door de raad vastgesteld?	Nee
Rollen van de raad?	Waarnemer (kijken en luisteren) Onderzoeker (participanten vragen stellen) Bemiddelaar (tussen burgers)

De Participatieladder: welke participatievormen/bestuurstijlen waren het meest kenmerkend voor dit participatietraject?

Leeswijzer: de participatieladder laat zeven mogelijke rollen van deelnemers en de gemeente zien. Hoe hoger op de ladder, hoe groter de inbreng, invloed en verantwoordelijkheid van deelnemers. De projectleider heeft aangegeven welke treden van de ladder voorkwamen door 20 punten te verdelen. In de kolom hiernaast is die verdeling in percentages te zien.

Respons op de online enquête onder deelnemers

Aantal voor de enquête uitgenodigde deelnemers	7
Aantal deelnemers dat de enquête heeft ingevuld	7
Uiteindelijke respons	100%

Wie waren de deelnemers precies?

	Totaal in traject	Aantal deelnemers aan de enquête
Individuele burgers		
Namens staat, wijk of buurt		5
Andere groepen burgers		2
Vanuit maatschappelijke organisaties		
Vanuit bedrijven		
Onafhankelijke deskundigen		
Namens andere overheden		
Totaal	9	7

Welke extra informatie is van belang?**Toelichting op aantal deelnemers aan het traject:**

Respondent geeft aan dat er negen personen hebben deelgenomen aan het traject. Deze personen hebben deelgenomen namens een straat/wijk/buurt of vanuit een groep van burgers en de volkstuinten. Dit betekent dat in de praktijk er een grotere achterban is van deelnemers.

Opvallende punten volgens de onderzoeker

De projectleider geeft aan dat de gemeente er goed in is geslaagd de juiste verwachtingen bij betrokkenen te wekken over de rol en bijdrage van de gemeente en over het verloop en uitkomsten van gemeentelijk besluit. Hij geeft vervolgens veel tips over verwachtingen en spelregels. Wij vatten dit niet op als een tegenstrijdigheid, maar als iets dat goed gegaan is tijdens dit traject en als tips voor collega's.

Er is een groot verschil tussen de score van de projectleider en de deelnemers rondom verwachtingen (blok 3) en zorgvuldig afweging van belangen (blok 2). Hierop doorvragen in groeps gesprek. Waarom hebben deelnemers het gevoel dat belangen niet zijn meegenomen? En welke verwachtingen hadden deelnemers van dit traject?

Leeswijzer bij dit trajectrapport

Dit trajectrapport geeft de uitkomsten van de zelfevaluatie door de projectleider van de gemeente én de korte online enquête deelnemers uit de samenleving.

Legenda

	Positief (+) → Zeer positief (++)
	Neutraal (0)
	Negatief (-) → Zeer negatief (--)
	Niet van toepassing

Wat was de opgave? Om welke maatschappelijk vraagstuk of probleem ging het?

Realiseren van woningen en de planvorming daarvoor in samenwerking (participatie) met inwoners van Maassluis te doen. Daarbij de huisvesting van de Kunst en Cultuur Academie te onderzoeken.

Waar was de participatie op gericht?

Informatie en kennis uit de omgeving in te brengen en te noteren (kwalitatieve analyse, SWOT). Plannen bedenken en maken voor het gebied (huiswerk) en vervolgens m.b.v. een architect te kijken naar wat haalbaar is (peiling) van varianten op basis van de inbreng van de participanten.

Hoe waarden de projectleider en de deelnemers het traject?

De projectleider geeft dit traject een rapportcijfer:

9

Deelnemers geven dit traject een gemiddeld rapportcijfer:

8

I REALISATIEKRACHT

De opgave zo slagvaardig, slim, snel en/of efficiënt mogelijk realiseren

Participatie draagt (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
nieuwe/betere ideeën, inzichten, oplossingen	++	+
meer ambitie of kwaliteit	++	0
snellere realisatie van de opgave	++	0
het delen van verantwoordelijkheid	+	+
zichtbaarheid inbreng deelnemers	nvt	+

II DEMOCRATIE

De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door

Participatie draagt (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
steun voor inhoud plan/project/initiatief	++	+
tevredenheid over proces ongeacht inhoud	nvt	+
meer invloed op besluitvorming	++	+
grotere betrokkenheid en deelname	+	+
wederzijds begrip en vertrouwen	+	+
een zorgvuldige afweging van alle belangen	+	+
het duidelijk maken van hoe belangen meegewogen zijn	nvt	+
het duidelijk maken van hoe inbreng is behandeld	nvt	+

III KWALITEIT VAN SAMENWERKING

Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen

Tijdens het traject is er sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
duidelijke spelregels voor de samenwerking	+	0
juiste verwachtingen over en weer	++	+
een open houding bij de gemeente	++	+
een open houding bij de andere deelnemers	0	+
open en constructieve interactie	++	+
op elkaar voortbouwen	+	+
prettige omgang en bejegening	++	++
tijdige en relevante informatie	++	+
in geval van tegengestelde belangen worden deze overbrugd	0	+
het gevoel van serieus genomen te worden	nvt	+

IV PROFESSIONELE VORMGEVING

Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk

Tijdens het traject is er sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
een plan van aanpak voor participatie	+	nvt
zicht op de relevante spelers en hun belangen	++	nvt
zicht op geldend beleid, kaders en regels	+	nvt
steun van raad, college en/of management	++	nvt
professionele begeleiding van het traject	+	nvt
maatwerk in werkvormen en communicatie	+	+
ondersteuning met geld, expertise of capaciteit	+	+
ondersteuning met begrijpelijke informatie	+	+
heldere procedure over besluitvormingsmomenten abtenaren, college of raad	nvt	+

Wat is de feedback van de projectleider en de deelnemers?

Wat zijn volgens deelnemers de belangrijkste resultaten van het traject?

De meeste respondenten gaven aan dat zij konden meedenken tijdens het project en dat de zienswijze en belangen van de buurt (grotendeels) overgenomen zijn in het plan van de gemeente. Er heeft goede samenwerking en communicatie plaatsgevonden tussen diverse partijen. De uiteindelijke plannen zijn nog niet gepresenteerd door de gemeente, daarover kan (op moment van het invullen van de vragenlijst) niks gezegd worden. M.a.w. op het moment dat het uiteindelijke plan gepresenteerd wordt, is duidelijk of de inbreng van betrokkenen daadwerkelijk is meegenomen.

Eén respondent wijkt af van het algemene beeld dat er sprake was van inspraak. Hij/zij vindt dat het 'resultaat van dit participatietraject' betrekkelijk is. Volgens de respondent kan het gevoel gegeven worden dat men inspraak heeft, maar is van daadwerkelijke inspraak geen sprake.

Welke tips en feedback voor de toekomst geven deelnemers?

Meer duidelijkheid (met name in het begin van het traject) over de spelregels van het project en waaraan het project moet voldoen. Daarnaast hadden er meer kaders gesteld mogen worden, zodat planvorming gestructureerder blijft.

Wat zijn de belangrijkste resultaten volgens de projectleider?

Een uitkomst die recht doet aan wat de omgeving heeft ingebracht.

Welke lessen trekt de projectleider zelf?

Blijf continue in een open dialoog met de omgeving, stem veel af en communiceer daarover goed tussen de omgeving en de bestuurders (college en raad). Het is prettig om een handvat of spelregels te hebben op basis waarvan je de planontwikkeling met de omgeving kan doen (verwachtingsmanagement, een houvast, waarop heeft iemand invloed).

Achtergrondinformatie over het traject (ingevuld door de projectleider)

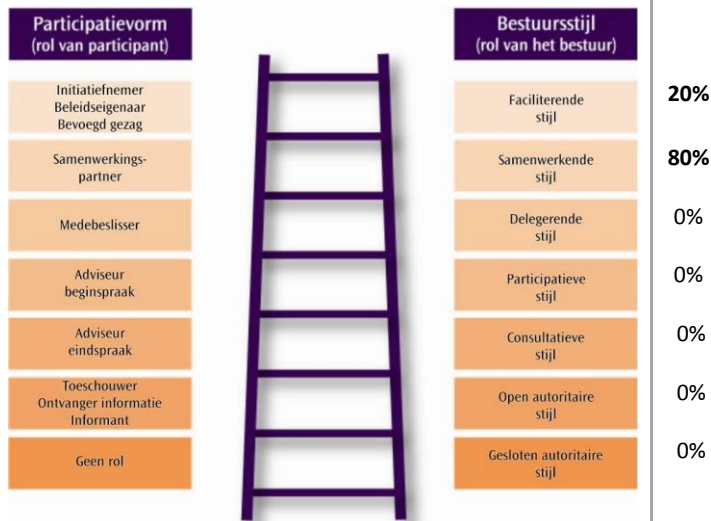
Op welk schaal?	Buurt	Door wie wordt het onderwerp behandeld?	Raad (high impact)
Op welke locatie?	Spechtstraat	College tevreden volgens projectleider?	Zeer tevreden
Tijdelijk of structureel?	Tijdelijk	Raad tevreden volgens projectleider?	Zeer tevreden
Wat was de looptijd?	1,5 jaar (2019 tot medio 2020)	Is er een participatieplan?	Ja
Deze evaluatie omvat welk deel van het traject	Gehele traject	Hoe is deze opgesteld?	Zie toelichting elders.
Participatie vanaf welk moment?	De deelnemende inwoners, bedrijven en/of organisaties zijn op een zeer vroeg moment door de gemeente betrokken	Werkvormen toegepast	Actieve Meedenkgroep, nieuwsbrieven, website, informatiebijeenkomst, bewonersbrieven
Budget voor participatie	€ 3.000 - 10.000	E-participatie toegepast?	Nee

Rol raad volgens projectleider?

Was de raad betrokken als procesbewaker?	Weet niet
Is het participatieplan door de raad vastgesteld?	Ja
Rollen van de raad?	Weet niet

De Participatieladder: welke participatievormen/bestuurstijlen waren het meest kenmerkend voor dit participatietraject?

Leeswijzer: de participatieladder laat zeven mogelijke rollen van deelnemers en de gemeente zien. Hoe hoger op de ladder, hoe groter de inbreng, invloed en verantwoordelijkheid van deelnemers. De projectleider heeft aangegeven welke treden van de ladder voorkwamen door 20 punten te verdelen. In de kolom hiernaast is die verdeling in percentages te zien.

Respons op de online enquête onder deelnemers

Aantal voor de enquête uitgenodigde deelnemers	14
Aantal deelnemers dat de enquête heeft ingevuld	14
Uiteindelijke respons	100%

Wie waren de deelnemers precies?

	Totaal in traject	Aantal deelnemers aan de enquête
Individuele burgers		7
Namens staat, wijk of buurt		2
Andere groepen burgers		3
Vanuit maatschappelijke organisaties		2
Vanuit bedrijven		
Onafhankelijke deskundigen		
Namens andere overheden		
Totaal	17	14

Welke extra informatie is van belang?

Toelichting bij participatieplan

Het participatieplan is opgesteld op basis van gezond verstand, eerdere persoonlijke ervaring, voorbeelden van participatie elders, vakliteratuur, een gemeentelijk afwegingskader of handreiking.

Voorafgaand aan de startnotitie zijn er diverse gesprekken geweest met 2 belangverenigingen uit de directe omgeving (als ook bijvoorbeeld de VBBM). Deze input (met name de hoogte van de bebouwing) heeft zijn weg gevonden in de spelregels.

Toelichting bij het aantal deelnemers aan het participatietraject:

Deelnemers namen deel in de Meedenkgroep, bestaande uit 17 deelnemers waaronder de Kust en Cultuur Academie (huurder), de Belangenvereniging Spechtstraat (bewonersgroep), Maasdelta (woningcorporatie) en vertegenwoordigers voor een woongroep. Een aantal deelnemers in deze groep namen deel namens een straat/wijk/buurt of vanuit een bewonersgroep. Dit betekent dat in de praktijk er een grotere achterban is van deelnemers.

Opvallende punten volgens de onderzoeker

Het is opvallend dat één respondent negatief afwijkt van de andere respondenten. Hij/zij geeft aan dat er niks met de inspraak van bewoners wordt gedaan. Dit is tegenstelling tot wat de overige respondenten en de projectleider hebben ingevuld. Zij geven aan dat de inspraak van bewoners wel wordt meegenomen. (zie ook de participatieladder).

Eén van de 14 deelnemers heeft de enquête slechts gedeeltelijk ingevuld!

TRAJECT CULTUURVISIE

GEMEENTE MAASSLUIS

Leeswijzer bij dit trajectrapport

Dit trajectrapport geeft de uitkomsten van de zelfevaluatie door de projectleider van de gemeente én de korte online enquête deelnemers uit de samenleving.

Legenda

	Positief (+) → Zeer positief (++)
	Neutraal (0)
	Negatief (-) → Zeer negatief (--)
	Niet van toepassing

Wat was de opgave? Om welke maatschappelijk vraagstuk of probleem ging het?

Cultuur als mede participant in de aantrekkelijkheid van de stad, cultuur met een maatschappelijke rol en cultuurparticipatie voor en door jongeren.

Waar was de participatie op gericht?

Met name brainstormen over wat cultuur niet alleen voor de cultuur betekent maar ook in veel breder verband.

Hoe waarden de projectleider en de deelnemers het traject?

De projectleider geeft dit traject een rapportcijfer:

8

Deelnemers geven dit traject een gemiddeld rapportcijfer:

8

I REALISATIEKRACHT

De opgave zo slagvaardig, slim, snel en/of efficiënt mogelijk realiseren

Participatie draagt (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
nieuwe/betere ideeën, inzichten, oplossingen	++	+
meer ambitie of kwaliteit	++	+
snellere realisatie van de opgave	0	+
het delen van verantwoordelijkheid	++	+
zichtbaarheid inbreng deelnemers	nvt	+

II DEMOCRATIE

De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door

Participatie draagt (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
steun voor inhoud plan/project/initiatief	+	+
tevredenheid over proces ongeacht inhoud	nvt	+
meer invloed op besluitvorming	+	+
grotere betrokkenheid en deelname	+	+
wederzijds begrip en vertrouwen	+	+
een zorgvuldige afweging van alle belangen	+	+
het duidelijk maken van hoe belangen zijn meegewogen	nvt	+
het duidelijk maken hoe inbreng is behandeld	nvt	+

III KWALITEIT VAN SAMENWERKING

Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen

Tijdens het traject is er sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
duidelijke spelregels voor de samenwerking	+	+
juiste verwachtingen over en weer	+	+
een open houding bij de gemeente	++	++
een open houding bij de andere deelnemers	0	+
open en constructieve interactie	++	++
op elkaar voortbouwen	+	+
prettige omgang en bejegening	+	++
tijdige en relevante informatie	++	+
in geval van tegengestelde belangen worden deze overbrugd	0	+
het gevoel serieus genomen te worden	nvt	++

IV PROFESSIONELE VORMGEVING

Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk

Tijdens het traject is er sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
een plan van aanpak voor participatie	+	nvt
zicht op de relevante spelers en hun belangen	+	nvt
zicht op geldend beleid, kaders en regels	+	nvt
steun van raad, college en/of management	+	nvt
professionele begeleiding van het traject	+	nvt
maatwerk in werkvormen en communicatie	++	+
ondersteuning met geld, expertise of capaciteit	+	+
ondersteuning met begrijpelijke informatie	+	+
heldere procedure over besluitvormingsmomenten abtenaren, college of raad	nvt	+

Wat is de feedback van de projectleider en de deelnemers?

Wat zijn volgens deelnemers de belangrijkste resultaten van het traject?

Het belangrijkste resultaat van het traject was meer en betere samenwerking tussen de verschillende partijen. De structurele overleggen en de inrichting van de overleggen hebben bijgedragen aan de versterking van de samenwerking.

Welke tips en feedback voor de toekomst geven deelnemers?

Het onderhouden en uitbouwen van de 'samenwerkingsstructuur'. Elkaar betrekken bij de verantwoordelijkheden en ambities die ieder vanuit zijn eigen perspectief heeft in relatie tot de inwoners. Op deze wijze kan er voor gezorgd worden dat er niet teruggetrokken wordt op eigen eilandjes. De stadsmakelaar kan daarin een ondersteunende rol vervullen.

Wat zijn de belangrijkste resultaten volgens de projectleider?

Er zijn binnen de stad veel meer dan voorheen samenwerkingsverbanden tot stand gekomen, niet alleen tussen culturele partijen onderling maar veel breder. Cultuur, maatschappelijk veld, scholen, jongeren, bedrijfsleven, citymarketing e.a. waar dit voorheen geen vanzelfsprekende partners waren is men elkaar nu gaan kennen en komen er mooie samenwerkingsverbanden uit voort. De cultuur voor de cultuur is veranderd in de Cultuur voor de Stad.

Welke lessen trekt de projectleider zelf?

Het is een tijdrovend traject geweest. Het betrof een hele nieuwe vorm van beleid maken waarin geen concrete afspraken werden gemaakt van op die datum moet dat gerealiseerd zijn. Dit om de bevolking, uiteraard passend binnen de cultuurvisie, zelf (met behulp van de Cultuurmakelaar) projecten te laten ontwikkelen en daarbij ondersteuning te bieden. Dit zorgt voor een veel beter draagvlak dan dat de gemeente iets bedenkt en daar gevoel voor moet zien te krijgen bij de burger.

Achtergrondinformatie over het traject (ingevuld door de projectleider)

Op welk schaal?	De gehele stad
Op welke locatie?	Diverse locaties
Tijdelijk of structureel?	Structureel
Wat was de looptijd?	Vier jaar, maar is met wat aanpassingen doorlopend geworden
Deze evaluatie omvat welk deel van het traject	Gehele traject
Participatie vanaf welk moment?	De deelnemende inwoners, bedrijven en/of organisaties zijn op een zeer vroeg moment door de gemeente betrokken, toen er nog veel ruimte was om over de opgave en mogelijke oplossingsrichtingen van gedachten te wisselen
Budget voor participatie	10.000 - 25.000 euro

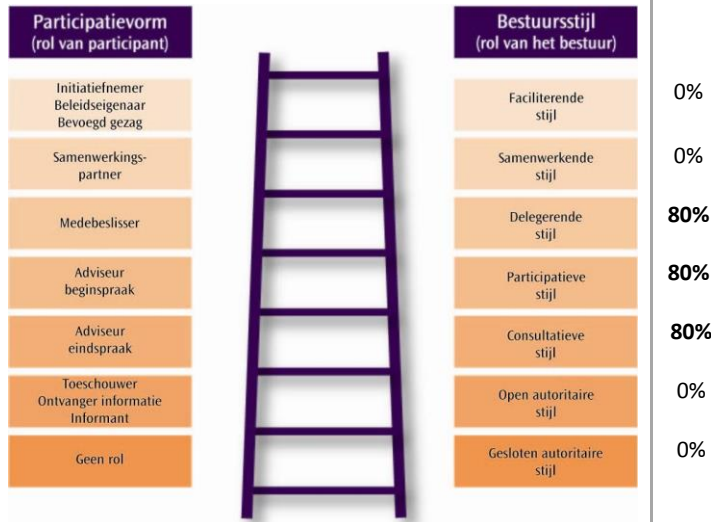
Door wie wordt het onderwerp behandeld?	Ambtelijk: het gaat om een operationeel onderwerp dat in onze praktijk vrijwel geheel ambtelijk wordt behandeld.
College tevreden volgens projectleider?	Zeer tevreden
Raad tevreden volgens projectleider?	Weet niet
Is er een participatieplan?	Nee
Hoe is deze opgesteld?	Onder begeleiding van een extern bureau is de Cultuurvisie tot stand gekomen.
Werkvormen toegepast	Inspiratiebijeenkomsten met de bevolking
E-participatie toegepast?	Nee

Rol raad volgens projectleider?

Was de raad betrokken als procesbewaker?	Nee
Is het participatieplan door de raad vastgesteld?	Nee
Rollen van de raad?	Open discussiedeelnemer (om eigen ideeën te toetsen)

De Participatieladder: welke participatievormen/bestuurstijlen waren het meest kenmerkend voor dit participatietraject?

Leeswijzer: de participatieladder laat zeven mogelijke rollen van deelnemers en de gemeente zien. Hoe hoger op de ladder, hoe groter de inbreng, invloed en verantwoordelijkheid van deelnemers. De projectleider heeft aangegeven welke treden van de ladder voorkwamen door 20 punten te verdelen. In de kolom hiernaast is die verdeling in percentages te zien.

Respons op de online enquête onder deelnemers

Aantal voor de enquête uitgenodigde deelnemers	5
Aantal deelnemers dat de enquête heeft ingevuld	5
Uiteindelijke respons	100%

Wie waren de deelnemers precies?

	Totaal in traject	Aantal deelnemers aan de enquête
Individuele burgers		1
Namens staat, wij of buurt		
Andere groepen burgers		
Vanuit maatschappelijke organisaties		4
Vanuit bedrijven		
Onafhankelijke deskundigen		
Namens andere overheden		
Totaal	100	5

Welke extra informatie is van belang?

Toelichting op aanpak van het participatietraject:

In het voortraject is uitgebreid gecommuniceerd met de bevolking en het ambtelijk apparaat. Daaruit is de visie geschreven en die is zodanig opgesteld dat deze niet helemaal afgekaderd is. Dit om nieuwe initiatieven en ontwikkelingen volop de ruimte te geven.

Toelichting op het aantal deelnemers van het participatietraject:

Totaal waren er ruim honderd personen betrokken in de voorbereidende fase.

Opvallende punten volgens de onderzoeker:

Het percentage dat door de ambtelijke projectleider is ingevuld bij de verschillende bestuursstijlen van de participatieladder telt op tot 240! Dit kan niet meer dan 100% zijn. Onderzoeker vraagt hier nog op door in het interview.

TRAJECT MONSTERSCHE SLUIS

GEMEENTE MAASSLUIS

Leeswijzer bij dit trajectrapport

Dit trajectrapport geeft de uitkomsten van de zelfevaluatie door de ambtelijke sleutelpersoon van de gemeente én de korte online enquête deelnemers uit de samenleving.

Legenda

	Positief (+) → Zeer positief (++)
	Neutraal (0)
	Negatief (-) → Zeer negatief (--)
	Niet van toepassing

Wat was het doel van het initiatief?

Het doel was dat het historisch rijksmonument de Monstersche Sluis weer een werkende schutsluis zou worden.

Wat is de centrale opgave waarop het initiatief inspeelt?

Openen monstersche sluis, eigendomschap, renovatie

Hoe waarden de ambtelijke sleutelfiguur en de deelnemers het initiatief?

De ambtelijke sleutelfiguur geeft de bijdrage van de gemeente voor dit initiatief een rapportcijfer:

7

Deelnemers geven dit initiatief een gemiddeld rapportcijfer:

9

I REALISATIEKRACHT

Het realiseren van het initiatief	Volgens de ambtelijke sleutelfiguur	Volgens deelnemers
De doelen van het initiatief zijn gerealiseerd.	++	++
Door samenwerking met de gemeente zijn de doelen <i>sneller</i> gerealiseerd.	nvt	0
Door samenwerking met de gemeente heeft het initiatief <i>meer</i> doelen bereikt.	nvt	0
De gemeente heeft slagvaardig gehandeld.	nvt	0
De gemeente heeft een goede bijdrage geleverd aan het initiatief.	+	+
Initiatiefnemer heeft voldoende realisatiekracht om doelen te realiseren	0	nvt

II DEMOCRATIE

De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door	Volgens de ambtelijke sleutelfiguur	Volgens deelnemers
De initiatiefnemers hebben zicht op de belangen van anderen die geraakt worden door of te maken hebben met het initiatief.	nvt	+
De initiatiefnemer heeft inzet gepleegd om tegengestelde belangen te overbruggen, bijv. door compromissen te sluiten.	+	+
Het is de initiatiefnemer gelukt om de tegengestelde belangen te overbruggen.	+	+
De gemeente helpt het initiatief bij het overbruggen van eventuele tegengestelde belangen.	+	+
De gemeente legt goed uit hoe de besluitvorming loopt en hoe zij tot haar besluiten komt.	+	-
De gemeente weegt bij besluiten de inbreng en belangen zorgvuldig af	+	0
De betrokkenheid van inwoners bij onze stad, dorp of wijk is door dit initiatief toegenomen.	++	++

Toelichting bij blok I Realisatiekracht

Nvt

Toelichting bij blok II Democratie

Nvt

III KWALITEIT VAN SAMENWERKING

Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen	<i>Volgens de ambtelijke sleutelfiguur</i>	<i>Volgens deelnemers</i>
Er is een goede samenwerking tussen gemeente en initiatiefnemer(s).	+	+
De initiatiefnemer is netjes en respectvol door de gemeente behandeld.	nvt	-
De gemeentelijke regels en kaders en de eventuele rol/inzet van de gemeente voor het initiatief zijn duidelijk.	+	0
De gemeente zoekt naar 'ruimte' binnen de regels om het initiatief verder te helpen.	+	-
Bij een eventueel te nemen besluit heeft de gemeente duidelijk aangegeven <i>wanneer</i> het besluit zou worden genomen.	+	-
De gemeente stelt alle relevante informatie beschikbaar om het initiatief verder te helpen.	++	0
De gemeente geeft alle informatie die nodig is tijdig.	+	0
De gemeente heeft een open en constructieve houding.	+	0
De initiatiefnemer heeft een open en constructieve houding.	+	nvt

IV PROFESSIONELE VORMGEVING

Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk	<i>Volgens de ambtelijke sleutelfiguur</i>	<i>Volgens deelnemers</i>
De gemeente ondersteunt het initiatief op een professionele manier.	+	0
De gemeente speelt een passende rol.	+	0
De gemeente levert maatwerk.	+	0
De procedures van de gemeente zijn helder voor de initiatiefnemer en andere betrokkenen.	+	-
De informatie van de gemeente is begrijpelijk voor initiatiefnemer en andere betrokkenen.	+	0
De gemeente komt haar afspraken na.	+	-

Wat is de feedback van de ambtelijke sleutelfiguur en de deelnemers?***Welke tips en feedback voor de toekomst geven initiatiefnemers aan de gemeente?***

De eerste jaren was er veel tegenwerking, daarna werd het initiatief gesteund. Benader het initiatief positief, met name in het begin.

Wat zijn de belangrijkste resultaten volgens de ambtelijke sleutelfiguur?

De stad is toeristisch aantrekkelijker geworden.

Welke tips en suggesties heeft u voor de initiatiefnemers?

Nvt

Welke lessen trekt de ambtelijke sleutelfiguur?

Voraf duidelijke afspraken maken en proberen om het niet politiek beladen te laten worden.

Achtergrondinformatie over het traject

Op welk schaal?	Straat	Wie binnen de gemeente heeft een rol gespeeld?	College van B&W en de ambtelijke organisatie
Tijdelijk of structureel?	Structureel	Is er een werkwijze voor aanpak, begeleiding of ondersteuning opgesteld?	Nee
Vast contactpersoon bij de gemeente?	Ja	Is deze werkwijze door de raad vastgesteld?	Nee
Door wie is/wordt het initiatief behandeld?	Raad (high impact): het onderwerp is/was belangrijk en politiek		

Respons op de online enquête onder deelnemers

Aantal voor de enquête uitgenodigde deelnemers	2
Aantal deelnemers dat de enquête heeft ingevuld	2
Uiteindelijke respons	100%

Wie waren de deelnemers precies?

	<i>Totaal deelnemers bij initiatief</i>	<i>Aantal deelnemers aan de enquête</i>
Individuele burgers	2	2
Namens staat, wij of buurt		
Andere groepen burgers		
Vanuit maatschappelijke organisaties		
Vanuit bedrijven		
Onafhankelijke deskundigen		
Namens andere overheden		
Totaal	2	2

Welke extra informatie is van belang?

Toelichting op het aantal deelnemers van het traject:

Nvt

Toelichting op het rapportcijfer van de deelnemers:

Nvt

Leeswijzer bij dit trajectrapport

Dit trajectrapport geeft de uitkomsten van de zelfevaluatie door de ambtelijke sleutelpersoon van de gemeente én de korte online enquête deelnemers uit de samenleving.

Legenda

	Positief (+) → Zeer positief (++)
	Neutraal (0)
	Negatief (-) → Zeer negatief (--)
	Niet van toepassing

Wat was het doel van het initiatief?

Door het verwijderen van zwerfvuil zorgen voor een schone natuurstrook langs Het Scheur (Nieuwe Waterweg)

Wat is de centrale opgave waarop het initiatief inspeelt?

Door vrijwilligers "opschoners van de Waterweg" wordt een deel van de waterweg schoon gehouden van zwerfafval. De gemeente faciliteert hun (containers en 1x per jaar bijeenkomst)

Hoe waarden de ambtelijke sleutelfiguur en de deelnemers het initiatief?

De ambtelijke sleutelfiguur geeft de bijdrage van de gemeente voor dit initiatief een rapportcijfer:

8

Deelnemers geven dit initiatief een gemiddeld rapportcijfer:

10

I REALISATIEKRACHT

Het realiseren van het initiatief	Volgens de ambtelijke sleutelfiguur	Volgens deelnemers
De doelen van het initiatief zijn gerealiseerd.	++	++
Door samenwerking met de gemeente zijn de doelen <i>sneller</i> gerealiseerd.	nvt	++
Door samenwerking met de gemeente heeft het initiatief <i>meer</i> doelen bereikt.	nvt	++
De gemeente heeft slagvaardig gehandeld.	nvt	++
De gemeente heeft een goede bijdrage geleverd aan het initiatief.	++	++
Initiatiefnemer heeft voldoende realisatiekracht om doelen te realiseren.	+	nvt

II DEMOCRATIE

De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door	Volgens de ambtelijke sleutelfiguur	Volgens deelnemers
De initiatiefnemers hebben zicht op de belangen van anderen die geraakt worden door of te maken hebben met het initiatief.	+	0
De initiatiefnemer heeft inzet gepleegd om tegengestelde belangen te overbruggen, bijv. door compromissen te sluiten.	0	+
Het is de initiatiefnemer gelukt om de tegengestelde belangen te overbruggen.	0	-
De gemeente helpt het initiatief bij het overbruggen van eventuele tegengestelde belangen.	0	+
De gemeente legt goed uit hoe de besluitvorming loopt en hoe zij tot haar besluiten komt.	0	0
De gemeente weegt bij besluiten de inbreng en belangen zorgvuldig af.	0	0
De betrokkenheid van inwoners bij onze stad, dorp of wijk is door dit initiatief toegenomen.	+	++

Toelichting bij blok I Realisatiekracht

De gemeente heeft een goede bijdrage geleverd aan de realisatie van het initiatief met middelen en inzet: plaatsen van containers op kosten van de gemeente (en Rijkswaterstaat).

Toelichting bij blok II Democratie

Nvt

III KWALITEIT VAN SAMENWERKING		
Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen	Volgens de ambtelijke sleutelfiguur	Volgens deelnemers
Er is een goede samenwerking tussen gemeente en initiatiefnemer(s).	+	++
De initiatiefnemer is netjes en respectvol door de gemeente behandeld.	nvt	++
De gemeentelijke regels en kaders en de eventuele rol/inzet van de gemeente voor het initiatief zijn duidelijk.	+	+
De gemeente zoekt naar 'ruimte' binnen de regels om het initiatief verder te helpen.	+	-
Bij een eventueel te nemen besluit heeft de gemeente duidelijk aangegeven <i>wanneer</i> het besluit zou worden genomen.	+	0
De gemeente stelt alle relevante informatie beschikbaar om het initiatief verder te helpen.	+	0
De gemeente geeft alle informatie die nodig is <i>tijdig</i> .	+	0
De gemeente heeft een open en constructieve houding.	+	+
De initiatiefnemer heeft een open en constructieve houding.	+	nvt

IV PROFESSIONELE VORMGEVING		
Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk	Volgens de ambtelijke sleutelfiguur	Volgens deelnemers
De gemeente ondersteunt het initiatief op een professionele manier.	0	+
De gemeente speelt een passende rol.	+	+
De gemeente levert maatwerk.	+	+
De procedures van de gemeente zijn helder voor de initiatiefnemer en andere betrokkenen.	+	0
De informatie van de gemeente is begrijpelijk voor initiatiefnemer en andere betrokkenen.	+	+
De gemeente komt haar afspraken na.	+	0

Wat is de feedback van de ambtelijke sleutelfiguur en de deelnemers?

Welke tips en feedback voor de toekomst geven initiatiefnemers aan de gemeente?

Van belang is dat de gemeente belangstelling blijft tonen voor een initiatief.

Wat zijn de belangrijkste resultaten volgens de ambtelijke sleutelfiguur?

Er is een enthousiaste groep vrijwilligers die zwerfafval langs de waterweg opruimen. Doordat gemeente faciliteert blijft dit zo en kan het initiatief wellicht verder regionaal worden opgepakt. Er zijn contacten om dit met Schiedam en Vlaardingen samen verder op te pakken/uit te breiden.

Welke tips en suggesties heeft de ambtelijke sleutelpersoon voor de initiatiefnemers?

Veel communicatie zodat wellicht anderen ook aanhaken.

Welke lessen trekt de ambtelijke sleutelfiguur?

Ga in overleg met partijen om iets tot stand te brengen. Faciliteer daar waar kan.

Achtergrondinformatie over het traject

Op welk schaal?	Wijk
Tijdelijk of structureel?	Structureel
Vast contactpersoon bij de gemeente?	Ja
Door wie is/wordt het initiatief behandeld?	Ambtelijk

Wie binnen de gemeente heeft een rol gespeeld?	Ambtelijke organisatie
Is er een werkwijze voor aanpak, begeleiding of ondersteuning opgesteld?	Ja
Is deze werkwijze door de raad vastgesteld?	Nee

Respons op de online enquête onder deelnemers

Aantal voor de enquête uitgenodigde deelnemers	1
Aantal deelnemers dat de enquête heeft ingevuld	1
Uiteindelijke respons	100%

Wie waren de deelnemers precies?		
	<i>Totaal in traject</i>	<i>Aantal deelnemers aan de enquête</i>
Individuele burgers	15	1
Namens staat, wij of buurt		
Andere groepen burgers		
Vanuit maatschappelijke organisaties		
Vanuit bedrijven		
Onafhankelijke deskundigen		
Namens andere overheden		
Totaal	15	1

Welke extra informatie is van belang?

Toelichting op aantal deelnemers van het traject:
Nvt

Toelichting op het rapportcijfer van de deelnemers
Nvt

Leeswijzer bij dit trajectrapport

Dit trajectrapport geeft de uitkomsten van de zelfevaluatie door de projectleider van de gemeente én de korte online enquête deelnemers uit de samenleving.

Legenda

	Positief (+) → Zeer positief (++)
	Neutraal (0)
	Negatief (-) → Zeer negatief (--)
	Niet van toepassing

Wat was het doel van het initiatief?

Creëren van een aantrekkelijker, groenere en insect-vriendelijke leefomgeving in de straat/wijk;
 Creëren van een aantrekkelijker en groene plek waar oud en jong elkaar kunnen ontmoeten. Goed bereikbaar voor mindervaliden.

Wat is de centrale opgave waarop het initiatief inspeelt?

Een gezondere en meer biodiversere omgeving;
 Sociale cohesie.

Hoe waarden de ambtelijke sleutelfiguur en de deelnemers het initiatief?

De ambtelijke sleutelfiguur geeft de bijdrage van de gemeente voor dit initiatief een rapportcijfer:

8

Deelnemers geven dit initiatief een gemiddeld rapportcijfer:

9

I REALISATIEKRACHT

Het realiseren van het initiatief	Volgens de ambtelijke sleutelfiguur	Volgens deelnemers
De doelen van het initiatief zijn gerealiseerd	+	++
Door samenwerking met de gemeente zijn de doelen <i>sneller</i> gerealiseerd	nvt	++
Door samenwerking met de gemeente heeft het initiatief <i>meer</i> doelen bereikt	nvt	++
De gemeente heeft slagvaardig gehandeld	nvt	++
De gemeente heeft een goede bijdrage geleverd aan het initiatief. Zie ook toelichting van de ambtelijke sleutelpersoon hieronder	++	++
Initiatiefnemer heeft voldoende realisatiekracht om doelen te realiseren	0	nvt

II DEMOCRATIE

De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door	Volgens de ambtelijke sleutelfiguur	Volgens deelnemers
De initiatiefnemers hebben zicht op de belangen van anderen die geraakt worden door of te maken hebben met het initiatief	0	+
De initiatiefnemer heeft inzet gepleegd om tegengestelde belangen te overbruggen, bijv. door compromissen te sluiten	0	0
Het is de initiatiefnemer gelukt om de tegengestelde belangen te overbruggen	0	0
De gemeente helpt het initiatief bij het overbruggen van eventuele tegengestelde belangen	+	0
De gemeente legt goed uit hoe de besluitvorming loopt en hoe zij tot haar besluiten is gekomen	0	0
De gemeente weegt bij besluiten de inbreng en belangen zorgvuldig af	0	+
De betrokkenheid van inwoners bij onze stad, dorp of wijk is door dit initiatief toegenomen	+	+

Toelichting bij blok I Realisatiekracht

De gemeente heeft een goede bijdrage geleverd aan de realisatie van het initiatief met middelen (geld) en capaciteit (inzet uren)

Toelichting bij blok II Democratie

III KWALITEIT VAN SAMENWERKING		
Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen	Volgens de ambtelijke sleutelfiguur	Volgens deelnemers
Er is een goede samenwerking tussen gemeente en initiatiefnemer(s)	+	+
De initiatiefnemer is netjes en respectvol door de gemeente behandeld.	nvt	++
De gemeentelijke regels en kaders en de eventuele rol/inzet van de gemeente voor het initiatief zijn duidelijk.	++	+
De gemeente zoekt naar 'ruimte' binnen de regels om het initiatief verder te helpen	0	+
Bij een eventueel te nemen besluit heeft de gemeente duidelijk aangegeven wanneer het besluit zou worden genomen.	0	0
De gemeente stelt alle relevante informatie beschikbaar om het initiatief verder te helpen	0	0
De gemeente geeft alle informatie die nodig is <i>tijdig</i>	+	0
De gemeente heeft een open en constructieve houding	+	0
De initiatiefnemer heeft een open en constructieve houding	0	nvt

IV PROFESSIONELE VORMGEVING		
Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk	Volgens de ambtelijke sleutelfiguur	Volgens deelnemers
De gemeente ondersteunt het initiatief op een professionele manier	+	++
De gemeente speelt een passende rol	+	++
De gemeente levert maatwerk	+	++
De procedures van de gemeente zijn helder voor de initiatiefnemer en andere betrokkenen	+	+
De informatie van de gemeente is begrijpelijk voor initiatiefnemer en andere betrokkenen	+	++
De gemeente komt haar afspraken na	+	++

Wat is de feedback van de ambtelijke sleutelfiguur en de deelnemers?

Welke tips en feedback voor de toekomst geven initiatiefnemers aan de gemeente?

We willen een mooie perk voor de deur. Echter zijn er nu jonge plantjes gepoot. Ik heb geen groene vingers en zou wel hulp willen in wegwijzen wat onkruid is en wat een plantje is.

Het duurde even i.v.m. vertrekkende ambtenaren en komende ambtenaren voordat de deal gerealiseerd was.

Het resultaat is mooi, maar een duidelijk tijdsplan had fijn geweest. Ik heb geregeld opnieuw contact moeten zoeken omdat er een aantal weken voorbij waren zonder bericht.

De gemeente Maassluis is goed bezig met de natuur en hoop dat dit in de komende jaren voortgezet wordt. Zo huren we met zijn allen zorgen voor een fijn en leefbaar wonen.

Ga zo door, leuk.

Wat zijn de belangrijkste resultaten volgens de ambtelijke sleutelfiguur?

Betrokken inwoners, meer groen, sociale cohesie.

Welke tips en suggesties heeft de ambtelijk sleutelpersoon voor de initiatiefnemers?

Meer en vaker uitleg over het bestaan en de mogelijkheden, meer PR.

Welke lessen trekt de ambtelijke sleutelfiguur?

Denk bij groen altijd na over beheer en onderhoudskosten op lange termijn;
Bestede veel tijd aan PR.

Achtergrondinformatie over het traject

Op welk schaal?	Straat	Wie binnen de gemeente heeft een rol gespeeld?	Ambtelijke organisatie
Tijdelijk of structureel?	Structureel	Is er een werkwijze voor aanpak, begeleiding of ondersteuning opgesteld?	Ja
Vast contactpersoon bij de gemeente?	Ja	Is deze werkwijze door de raad vastgesteld?	Ja
Door wie is/wordt het initiatief behandeld?	Raad (low impact): besluitvorming door gemeenteraad is/was nodig, maar het onderwerp is/was een routinekwestie met lage politieke relevantie en gevoeligheid.		

Respons op de online enquête onder deelnemers

Aantal voor de enquête uitgenodigde deelnemers	6
Aantal deelnemers dat de enquête heeft ingevuld	6
Uiteindelijke respons	100%

Wie waren de deelnemers precies?		
	<i>Totaal bij initiatief</i>	<i>Aantal deelnemers aan de enquête</i>
Individuele burgers	1	1
Namens straat, wijk of buurt	onbekend	3
Andere groepen burgers		
Vanuit maatschappelijke organisaties	> 25	2
Vanuit bedrijven		
Onafhankelijke deskundigen		
Namens andere overheden		
Totaal	onbekend	6

Welke extra informatie is van belang?

Toelichting op aantal deelnemers

Daar waar het gaat om een Wijkdeal namens een straat/wijk/buurt of vanuit een maatschappelijke organisatie betekent dat er in de praktijk een grotere achterban is van deelnemers. Dit wordt echter niet altijd nader gespecificeerd door de respondent die de vragenlijst ingevuld. In twee gevallen is dat wel gedaan:

Een respondent heeft aangegeven dat het initiatief 6 woningen omvat.

Een respondent heeft aangegeven dat bij het initiatief 25 personen betrokken waren.

Toelichting op het rapportcijfer van de deelnemers

Respondenten hebben hun totaaloordeel over het initiatief als volgt toegelicht:

Geweldig resultaat behaald.

Het initiatief is goed opgepakt, het duurde alleen iedere keer erg lang voordat er een volgende stap genomen werd.

Ik ben zelf met het plan begonnen dus kan mijzelf daar eigenlijk geen cijfer voor geven.

Het resultaat mag er zijn! De moestijd (Groei door) zorgt voor de verbinding waar we op hadden gehoopt.

Alle benodigdheden zijn aangeleverd door de gemeente.

Het is enerzijds fijn dat het initiatief Wijkdeals er is. Anderzijds is het triest dat het nodig is en dat de gemeente dit niet netjes bijhoudt.

Bijlage 2 Korte beschrijvingen van de casussen

Casussen bewonersinitiatieven

Naam casus	Korte beschrijving	Doel	Voor wie	Werkwijze in grote lijnen	Samenwerking	Bijdrage gemeente
Wijkdeal	Met een 'Bij ons in de wijkdeal' kunnen bewoners een deal met de gemeente sluiten om samen de woonomgeving te verbeteren of op te fleuren. Zie onderstaande toelichting	Bewoners bij hun woonomgeving betrekken en daarmee de sociale binding en het gevoel van trots op de woonomgeving te versterken	Bewoners	Bewoners kunnen een initiatief indienen voor hogere kwaliteit beplanten, een plantenbak of geveltuinen. Als de deal is gemaakt kan de initiatiefnemers zelf planten of handgereedschap aanschaffen bij twee lokale ondernemers.	<ol style="list-style-type: none"> 1 Gemeente 2 Bewoners 3 Lokale bedrijven 	<ol style="list-style-type: none"> 1 Werkt in overleg met de initiatiefnemers het plan uit 2 Draagt kennis over aan initiatiefnemers 3 Levert materiaal
Monstersche Sluis	Initiatief van Stichting Monstersche Sluis om de sluis te renoveren en deze weer als een schutsluis te laten functioneren en open te stellen	Het aantrekkelijker maken van de stad door het in ere herstellen van een monument en het mogelijk maken van pleziervaart.	Stichting	Allereerst is draagvlak gewonnen onder inwoners door handtekeningen ter ondersteuning te vragen en die aan te bieden aan de gemeente en het Hoogheemraadschap Delfland. Er is een stichting opgericht en er zijn onderzoeken uitgevoerd rondom de haalbaarheid en kosten. Daarna is de aandacht verschoven naar de financiering en bronnen. De financiering is mede rond gekregen door het eigenaarschap van de sluis door de stichting te laten overnemen, met een bruidsschat voor dekking van 30 jaar onderhoud.	<ol style="list-style-type: none"> 1 Gemeente 2 HR Delfland 3 Provincie ZH 4 Stichting 	<ol style="list-style-type: none"> 1 Financiële bijdrage voor restauratie; capaciteit/kennis via deelname in een projectgroep en ondersteuning bij aanvragen voor fondswerving 2 Financiële bijdrage voor onderhoud 3 Financiële bijdrage vanuit regeling erfgoedlijn Delflandse trekvaartroute
Zwerfafval	Een bewonersinitiatief om zwerfafval op te ruimen langs de Waterweg	Een schone leefomgeving	Bewoners	Allereerst is draagvlak gewonnen en vrijwilligers geworven om mee te doen met het opruimen. Daarna is aan de gemeente gevraagd te faciliteren met materiaal en samenwerking gezocht met een ander burgerinitiatief Recycled Island Foundation.	<ol style="list-style-type: none"> 1 Gemeente 2 Bewoners 3 Recycled Island Foundation 	<ol style="list-style-type: none"> 1 Levering materiaal en afvalcontainers

Casussen van burgerparticipatie

Naam casus	Beschrijving	Doel participatietraject	Belangrijkste kaders	Stakeholders
Spechtstraat	Participatietraject m.b.t. de herontwikkeling van de Spechtstraat/ IJsvogelstraat	Doel van het participatietraject is dat er informatie en commitment wordt opgehaald bij de stakeholders. Het traject is bedoeld om voorstellen voor de permanente inrichting van het gebied te ontvangen en mede te ontwerpen. Met de stakeholders zal over het huidige en toekomstige gebruik, wensen, knelpunten, routes, veiligheid en beleving van het gebied worden gesproken.	Belangrijke kaders zijn geformuleerd in een Project Initiatie Document en vertaald naar spelregels voor de herontwikkeling. Het gaat om kaders zoals: <ul style="list-style-type: none"> • De bouwgrens en kosten • Woningen voor specifieke doelgroepen • Het aantal sociale woningen • Hoe om te gaan met het pand van de Kunst- en Cultuuracademie • Et cetera Het Project Initiatiedocument bevat ook een paragraaf over de inrichting van het participatieproces.	-Gemeente -Omwonenden -Vereniging Kunst en Cultuuracademie -Belangenvereniging Spechtstraat -Belangenvereniging Noord -Nieuwlandse Polder Zuid III -Vereniging Bewoners Belangen Maassluis -Maasdelta -Overige belanghebbenden -Stedin
Geluidswal A20	Ophogen bestaande geluidswal om geluidsoverlast te verminderen en kwaliteit van wonen te verbeteren.	Doel is het verminderen van geluidsoverlast voor de bewoners. Met een participatietraject wil de gemeente zoeken naar een door bewoners breed gedragen voorstel. In principe gaat het om een totaaloplossing voor alle wijken. Maar het A-traject (Doornen- en de Dalenbuurt) wacht niet perse op het onderzoek voor de andere wijken (B-traject).	In een startbrief aan de bewoners worden de kaders van het raadsbesluit gepresenteerd: 1. Kostenneutraliteit, 2. Voldoende geluidsreductie en 3. Tijdig beginnen (met half jaar ruimte). Het voorstel moet aan 2 van de 3 punten voldoen.	-Vijf bewoners vertegenwoordigingen -Belangenverenigingen
Cultuurvisie	Opstellen nieuwe cultuurvisie	Door de openheid van het proces en het streven naar een actieve betrokkenheid van de inwoners wordt een inhoudelijk breed gedragen Cultuurvisie nagestreefd. Naast het inhoudelijke resultaat is ook het procesmatige resultaat van belang. De interactie tussen de diverse betrokken partijen en de verbanden die tijdens het uitwerken van de cultuurvisie worden gesmeed, dienen te leiden tot een constructieve uitwerking van de programma's die uit de cultuurvisie voortvloeien.	Er zijn op voorhand geen strikte kaders meegegeven. Centraal stond het ontwikkelen van een visie en samenwerking.	-Bewoners -Culturele Raad Maassluis -Maatschappelijke organisaties -Bedrijfsleven -Maasdelta -Onderwijsinstellingen -Belanghebbenden

Toelichting Wijkdeal²⁸

In Maassluis dragen steeds meer mensen hun steentje bij aan de leefbaarheid in hun eigen buurt. De laagdrempelige formule voor de wijkdeals blijkt een groot succes. Doel van de wijkdeals is de bewoners bij hun woonomgeving te betrekken. Het gezamenlijk optrekken van bewoners en gemeente versterkt de sociale binding en het gevoel van trots op de woonomgeving.

WAT IS EEN WIJKDEAL?

Met een 'Bij ons in de wijkdeal' kunnen bewoners een deal met de gemeente sluiten om samen de woonomgeving te verbeteren of op te fleuren. Bewoners kunnen bijvoorbeeld een initiatief indienen voor een hogere kwaliteit beplanting, een plantenbak of geveltuinen. De deal is dat de bewoners deze zelf onderhouden of in ieder geval in een goede samenwerking en afspraken maken over dit onderhoud met de gemeente.

AFSPRAKEN

De deal is dat de gemeente in overleg met de initiatiefnemer (en een aantal betrokken bewoners) het plan uitwerkt, waarna de gemeente zorgt voor de start van de deal. Dit kan onder andere zijn door het eenmalig leveren van de materialen die bij de deal nodig zijn. Denk aan plantenbakken, beplanting en/of handgereedschap zoals een schop of een hark. Wat de gemeente bijdraagt, wordt per deal beoordeeld. De gemeente ondersteunt bij voorkeur met meerjarige, duurzame planten.

WERKWIJZE

Als de deal is beklonken, kan de initiatiefnemer zelf planten aanschaffen bij tuincentrum Boers in Maasdijk of handgereedschap bij Smit Maassluis. Met deze leveranciers heeft de gemeente afspraken gemaakt.

ZELF ONDERHOUDEN

De initiatiefnemers zorgen zelf voor het onderhoud en het netjes houden van de planten(bakken). Een keer per jaar kan de initiatiefnemer de wijkdeal met de gemeente bespreken en bijvoorbeeld onderhoudsadvies vragen. De gemeente controleert regelmatig of de afspraken voor de wijkdeal worden nageleefd en geeft als, dat nodig is, aanvullend advies.

²⁸ Bron: https://www.maassluis.nl/wonen-verkeer-en-veiligheid/wijkdeal_46517/

STOPPEN MET WIJKDEAL

Als blijkt dat de afspraken voor de wijkdeal niet worden nagekomen (bijvoorbeeld als planten onvoldoende worden onderhouden), wordt de deal ontbonden. De initiatiefnemer kan zelf ook (bijvoorbeeld bij een verhuizing) de wijkdeal opzeggen. Opzeggen kan (liefst schriftelijk of via e-mail) bij de coördinator wijkdeals.

MOGELIJKHEDEN

In overleg zijn er verschillende mogelijkheden voor een wijkdeal bespreekbaar. Zo kunnen de initiatiefnemers eenmalig bonnen ontvangen om de beplanting aan te kopen voor een door de gemeente geplaatste bloemenbak. Het onderhoud en weer herbeplanten zijn dan doorlopende acties voor de initiatiefnemers.

VERVANGEN DODE PLANTEN

Bij de wijkdeal kan worden afgesproken dat jaarlijks (in het voorjaar) dode planten vervangen mogen worden in een door de gemeente geplaatst(e) plantenbak/vak. Bij een aanvraag bespreekt de adviseur groen de wijkdeal met de aanvrager en geeft advies. Per plantenbak van ongeveer 1m² is de maximale vergoeding € 50,-. Voor andersoortige locaties/bakken wordt de vergoeding per aanvraag vastgesteld. Er kan een aanvraag worden gedaan voor de vervanging van dode planten met een digitaal formulier.

WIJKDEALTEGEL EN CERTIFICAAT

Nadat de deal is afgerond, ontvangen de initiatiefnemers en de helpende bewoners een certificaat met een beschrijving van de wijkdeal. Tevens wordt een wijkdealtegel geplaatst. Hiermee is het voor iedereen zichtbaar dat de bewoners zelf voor het onderhoud zorgen.

Bijlage 3 Respondenten- en bronnenlijst

Respondentenlijst

Gesprekspartners ambtelijke organisatie: vanwege privacy wetgeving geanonimiseerd

Functie	Organisatie
Assistent Projectleider en coördinator Wijkdeals	Gemeente Maassluis
Burgemeester	Gemeente Maassluis
Projectleider infra casussen Spechtstraat en Geluidswal A20	Gemeente Maassluis
Projectleider casus Zwerfafval	Gemeente Maassluis
Beleidsmedewerker	Gemeente Maassluis
Beleidsadviseur Cultuurvisie	Gemeente Maassluis
Teammanager Communicatie, Informatievoorziening en Vastgoed	Gemeente Maassluis
Projectleider proces Spechtstraat en Geluidswal A20	Gemeente Maassluis
Teamleider (casus Monstersche Sluis)	Gemeente Maassluis
Clustermanager	Gemeente Maassluis
Projectleider Wijkdeals	Gemeente Maassluis

Gesprekken externe actoren: vanwege privacy wetgeving geanonimiseerd

Dhr.mevr,	Casus
Zes betrokkenen	Herontwikkeling Spechtstraat
Zeven betrokkenen	Geluidswal A20
Vier betrokkenen	Cultuurvisie
Twee betrokkenen	Monstersche Sluis
Een betrokkene	Zwerfafval
Een betrokkene	Wijkdeals

Bronnenlijst

De onderstaande bronnen zijn voor het onderzoek geraadpleegd. Een deel daarvan om de context en situatie van de gemeente goed te begrijpen, een deel is gebruikt als bron in het voorliggende rapport (met bronvermelding).

S	Volgnr.	Jaar	Maand	Titelbeschrijving
SA	1	-	-	Gemeente Maassluis, <i>Participatie in Maassluis: Stappenplan bewonersinitiatief</i> , z.d.
SA	2	2013	4	Gemeente Maassluis, <i>Sociale structuurvisie</i> , 22 april 2013
SA	3	2014	8	Gemeente Maassluis, <i>Discussienota Participatie in Maassluis</i> , augustus 2014
SA	4	2014	9	Gemeente Maassluis, <i>Raadsinformatiebrief Maatschappelijke en particuliere initiatieven</i> , 26 september 2014
SA	5	2014	10	Gemeente Maassluis, <i>Kadernota Integrale Veiligheid 2015-2018</i> , 2 oktober 2014
SA	6	2014	12	Gemeente Maassluis, <i>Themapagina Bij ons in de Wijk!</i> , 11 december 2014
SA	7	2016	6	Gemeente Maassluis, <i>Verbeterplan Bewonersparticipatie in Maassluis</i> , 22 juni 2016
SA	8	2017	5	Gemeente Maassluis, <i>1^e Bestuursrapportage 2017</i> , periode januari tot en met april 2017
SA	9	2017	7	Gemeente Maassluis, raadsinformatiebrief, <i>Verbeterplan bewonersparticipatie</i> , 7 juli 2017
SA	10	2017	10	Gemeente Maassluis, <i>2^e Bestuursrapportage 2017</i> , periode mei tot en met september 2017
SA	11	2017	11	Gemeente Maassluis, <i>Programmabegroting 2018</i> , november 2017
SA	12	2018	-	Gemeente Maassluis, <i>Monitor Leefbaarheid, Veiligheid en Welzijn 2018</i> , (uitgevoerd door Kenniscentrum MVS)
SA	13	2018	4	Gemeente Maassluis, Publicatie CVDR, <i>Inspraakverordening gemeente Maassluis 2004</i> , 17 april 2018
SA	14	2018	5	Gemeente Maassluis, <i>Overdrachtsdocument, raadsperiode 2018-2022</i>
SA	15	2018	5	Gemeente Maassluis, <i>Coalitieakkoord 2018-2022: Samen Maassluis, investeren in een duurzame toekomst</i> , mei 2018
SA	16	2018	5	Gemeente Maassluis, <i>1^e Bestuursrapportage 2018</i> , z.d.
SA	17	2018	6	Gemeente Maassluis, <i>Collegewerkprogramma 2018-2022</i> , juni 2018
SA	18	2018	9	Gemeente Maassluis, <i>Kadernota 2019-2022</i> , vaststelling in raadsvergadering, 18 september 2018
SA	19	2017	7	Gemeente Maassluis, raadsinformatiebrief, <i>Verbeterplan Bewonersparticipatie</i> , 7 juli 2017
SA	20	2018	9	Gemeente Maassluis, <i>Beantwoording vragen raad: Kadernota 2019-2022</i> , 18 september 2018
SA	21	2018	10	Gemeente Maassluis, <i>Kadernota Integraal veiligheidsbeleid 2019-2022, Cluster Inwoners</i>
SA	22	2018	10	Gemeente Maassluis, <i>2^e Bestuursrapportage 2018</i> , periode mei tot en met september 2018
SA	23	2018	11	Gemeente Maassluis, <i>Programmabegroting 2019</i> , november 2018
SA	24	2018	12	Gemeente Maassluis, <i>Beleidsvisie Integratie: Samen naar een gedeelde toekomst</i> , 3 december 2018
SA	25	2018	12	Gemeente Maassluis, <i>'Samen naar een gedeelde toekomst', Beleidsvisie Integratie</i> , 3 december 2018
SA	26	2019	-	Gemeente Maassluis, <i>Aanpak Woonoverlast</i> , 2019
SA	27	2019	3	Public B.V., Offerte aan gemeente Maassluis, <i>Organisatie omgevingsbewust maken</i> , 13 maart 2019

S	Volgnr.	Jaar	Maand	Titelbeschrijving
SA	28	2019	6	Gemeente Maassluis, <i>Nota Samen Doen</i> , 13 juni 2019
SA	29	2019	7	Gemeente Maassluis, <i>Raadsvoorstel tot vaststellen nota Samen doen</i> , 16 juli 2019
SA	30	2019	7	Gemeente Maassluis, <i>Raadsinformatiebrief, Programma 'De wijk op maat'</i> , 25 juli 2019
SA	31	2019	7	Gemeente Maassluis, <i>Programma: 'De wijk op maat', Duurzaam investeren in een sterke sociale basis</i> , 16 juli 2019
SA	32	2019	9	Gemeente Maassluis, <i>Programmabegroting 2020-2023</i> , september 2019
SA	33	2019	9	Gemeente Maassluis, <i>Kadernota, 2020-2023</i> , september 2019
SA	34	2019	11	Gemeente Maassluis, <i>Motie fracties CDA, CU, D66, PvdA, VVD en VSP: Anders werken in Maassluis</i> , 9 november 2019
SA	35	2019	11	Gemeente Maassluis, <i>Motie CDA, CU, D66, MB, PvdA en VVD, M1 (2019): Communicatie richting inwoners Maassluis</i> , 5 november 2019
Casus 1: Wijkdeal				
SB	36	-	-	Gemeente Maassluis, <i>Aanvraagformulier bijdrage wijkdeal Esserstraat</i>
SB	37	2017	3	Gemeente Maassluis, <i>Formulier Afhandeling Toezegging uit raadsvergadering, Evaluatie Visie Openbare Ruimte (VOR)</i> , 14 maart 2017
SB	38	2017	4	Gemeente Maassluis, <i>Transcript van de vergadering Raadscommissie 2</i> , 11 april 2017
SB	39	2017	4	Gemeente Maassluis, <i>Afhandeling toezegging evaluatie openbare ruimte, voorblad commissie</i> , 11 april 2017
SB	40	2017	7	Gemeente Maassluis, <i>Raadsinformatiebrief, Verbeterplan Bewonersparticipatie</i> , 7 juli 2017
SB	41	2017	7	Gemeente Maassluis, <i>Besluit college B en W, Verbeterplan Bewonersparticipatie</i> , 4 juli 2017
SB	42	2017	12	Gemeente Maassluis, <i>Antwoordbrief college B&W aan fractie PvdA, Vragen o.g.v. art. 51 na bezoek Burgemeesterswijk</i> , 15 december 2017
SB	43	2017	12	Gemeente Maassluis, <i>Raadsinformatiebrief, Integrale wijkaanpak+ in de Burgemeesterswijk</i> , 15 december 2017
SB	44	2017	12	Gemeente Maassluis, <i>Plan van Aanpak, Integrale wijkaanpak+ in de Burgemeesterswijk 'Bij ons in de wijk'</i> , 4 december 2017
SB	45	2017	12	Gemeente Maassluis, <i>Actieplan Integrale wijkaanpak+ in de Burgemeesterswijk 'Bij ons in de wijk'</i> , 4 december 2017
SB	46	2018	3	Gemeente Maassluis, <i>Raadsinformatiebrief, Beantwoording motie 25 Onderhoud buitenruimte</i> , 9 maart 2018
SB	47	2018	6	Gemeente Maassluis, <i>Antwoordbrief college B&W aan fractie PvdA, Vragen o.g.v. art. 51 inzake beheer buitenruimte en bewonersparticipatie</i> , 4 juni 2018
SB	48	2018	9	Gemeente Maassluis, <i>mailwisseling met VVE Nobeldreef, Verzoek aan aanvulling Wijkdeal VVE Nobeldreef</i> , 24 augustus 2018 en 4 september 2018
SB	49	2018	12	Gemeente Maassluis, <i>collegebesluit, Instemmen met concept VO Burgemeester De Jonghkade e.o.</i> , 11 december 2018
SB	50	2019	4	Gemeente Maassluis, <i>Aanvraagformulier bijdrage wijkdeal, Stadsmolen, deel 1, Z-19-24885</i> , 15 april 2019. Inclusief: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Aanvraagformulier bijdrage wijkdeal, Stadsmolen, deel 2</i>, 18 april 2019 - <i>Aanvraagformulier bijdrage wijkdeal, Stadsmolen, deel 3</i>, 30 april 2019
SB	51	2019	5	Gemeente Maassluis, <i>Raadsvoorstel en besluit college van B en W, Nota Samen doen</i> , 7 mei 2019
SB	52	2019	12	Gemeente Maassluis, <i>Overzicht wijkdeals 2019</i> , 10 december 2019

S	Volgnr.	Jaar	Maand	Titelbeschrijving
Casus 2: Monstersche Sluis				
SC	53	2014	7	Gemeente Maassluis, antwoordbrief aan Stichting Monstersche Sluis, <i>Keuze renovatie Monstersche Sluis c.a.</i> , 27 juli 2015
SC	54	2014	12	Stichting Monstersche Sluis, brief aan college B en W van Maassluis en college van Dijkgraaf en Hoogheemraden van het Hoogheemraadschap Delfland, <i>Keuze renovatie Monstersche Sluis c.a.</i> , 5 december 2014
SC	55	2015	3	Hoogheemraadschap van Delfland, reactiebrief aan Stichting Monstersche Sluis, <i>Renovatie Monstersche Sluis</i> , 17 maart 2015
SC	56	2015	7	Stichting Monstersche Sluis, brief aan college B en W van Maassluis, <i>Inspraak cultuurvisie 2015-2020</i> , 14 juli 2015
SC	57	2015	10	Gemeente Maassluis, <i>Overzicht de Monstersche Sluis in het nieuws</i> , op WOS.nl, twitter en het Algemeen Dagblad, 29 en 30 september 2015, 1 oktober 2015
SC	58	2015	10	Gemeente Maassluis, brief aan Stichting Monstersche Sluis, <i>Afspraken Monstersche Sluis: geen toezegging financiële steun en beperkte ambtelijke ondersteuning</i> , 23 oktober 2015
SC	59	2015	10	Hoogheemraadschap van Delfland, brief aan Stichting Monstersche Sluis, <i>Geen financiële bijdrage renovatie Monstersche Sluis</i> , 27 oktober 2015
SC	60	2015	11	Stichting Monstersche Sluis, brief aan college B en W van Maassluis, <i>Ambtelijke ondersteuning</i> , 20 november 2015
SC	61	2015	12	Stichting Monstersche Sluis, brief aan college B en W van Maassluis en gemeenteraad, <i>Bruggen Noordvliet</i> , 12 december 2015
SC	62	2016	3	Stichting Monstersche Sluis, brief aan college B en W van Maassluis, <i>Mandaatregeling i.v.m. het aanvragen van subsidie</i> , 8 maart 2016
SC	63	2016	4	Stichting Monstersche Sluis, brief aan Provincie Zuid-Holland, <i>Restauratie en openstelling Monstersche Sluis</i> , reactie verzoek om aanvullende informatie, 6 april 2016
SC	64	2016	5	Stichting Monstersche Sluis, brief aan de fractie van de gemeenteraad Maassluis, <i>Monstersche Sluis mandaat machtiging subsidie- en sponsoraanvragen</i> , 30 mei 2016. Inclusief: – Chronologisch overzicht van belangrijke (bestuurlijke) ontwikkelingen Monstersche Sluis, z.d.
SC	65	2016	6	Gemeente Maassluis, raadsvoorstel en -besluit, <i>Beweegbaar maken Lijndraaiersbrug</i> , 14 juni 2016
SC	66	2016	6	Hoogheemraadschap van Delfland, <i>Schriftelijke vragen aan en antwoorden van Verenigde Vergadering Delfland betreffende Monstersche Sluis, als bedoeld in artikel 37 van het Reglement van Orde Verenigde Vergadering Delfland</i> , 7 juni 2016. Inclusief: – Beantwoording van vragen van fractie CDA Hoogheemraadschap van Delfland door gemeente Maassluis, betreffende <i>Monstersche Sluis</i> , z.d.
SC	67	2016	6	Stichting Monstersche Sluis, brief aan college B en W van Maassluis, <i>Gesprek 2 juni met de wethouders van der Houwen en Evers</i> , 5 juni 2016
SC	68	2016	7	Stichting Monstersche Sluis, brief aan de fracties van Maassluis, <i>betr. mogelijke subsidies Monstersche Sluis</i> , t.b.v commissievergadering 5 juli 2016, 1 juli 2016
SC	69	2016	7	Gemeente Maassluis, <i>Voorblad commissie, Onderwerpen: 1A: Monstersche Sluis, en 1B: Raadsvoorstel tot instemmen beweegbaar maken Lijndraaiersbrug</i> , commissievergadering 5 juli 2016
SC	70	2016	7	Gemeente Maassluis, raadsbrief aan fracties PvdA, CDA en D66, <i>Beantwoording artikel 51 vragen over het niet verlenen van machtiging voor stichting Monstersche Sluis</i> , 1 juli 2016. Inclusief:

S	Volgnr.	Jaar	Maand	Titelbeschrijving
				– Bijlage: <i>Overzicht correspondentie/overleggen/ gesprekken/Stichting Monstersche sluis, periode 5 december 2014 t/m 17 mei 2016</i>
SC	71	2017	3	Gemeente Maassluis, raadsvoorstel en -besluit, <i>Instemmen Overdracht Monstersche Sluis</i> , 28 maart 2017. Inclusief: <ul style="list-style-type: none"> – Westland Partners Notarissen, <i>Akte van levering Monstersche Sluis</i>, niet ondertekend, z.d. – <i>Situatietekening Monstersche Sluis</i>, schermafdruck, z.d.
Casus 3: Inzamelactie bewoners Zwerfafval Waterweg				
SD	72	2019	5	Gemeente Maassluis, <i>divers emailverkeer intern gemeente Maassluis en extern Recycled Island Foundation</i> , 13 mei 2019. Inclusief: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Oproep voor deelname aan de opschoondag op 18 mei 2019 met vrijwilligers en Recycled Island Foundation: 'Een plastic vrije zee start hier!'</i>, conceptartikel voor De Schakel Maassluis, z.d.
SD	73	2019	5	Gemeente Maassluis, <i>emailverkeer intern gemeente Maassluis</i> , op 29 augustus 2018 en 10 mei 2019. Inclusief: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Verlening Omgevingsvergunning, nabij Merellaan 1331, Tijdelijk (5 jaar) plaatsen container t.b.v. plasticverwijdering uit de Waterweg</i>, 21 augustus 2018 – <i>Locatie plaatsing container en cocon</i>, april 2018 – <i>Aanvraagformulier: Container t.b.v. plasticverwijdering uit de Waterweg</i>, aanvraagnr. 3764691, 27 juni 2018 – <i>Afwijkingsbesluit</i>, 10 augustus 2018 – <i>Specificaties kosten huren van 10 ft (15 m3) zeecontainer</i>, z.d. – <i>Technische specificaties afvalcontainers/te plaatsen cocons Waterweg</i>, z.d.
SD	74	2020	1	Gemeente Maassluis, <i>emailverkeer intern gemeente Maassluis</i> , <i>Info opschooners Waterweg</i> , 13 januari 2020. Inclusief: <ul style="list-style-type: none"> – <i>'Ook plastic afval uit Maassluis verwerkt in Recycled Park'</i>, scan krantenartikel, z.d.
Casus 4: Spechtstraat				
SE	75	2018	11	Gemeente Maassluis, <i>Project Initiatie Document Herontwikkeling Spechtstraat</i> , november 2018. Inclusief: <ul style="list-style-type: none"> – Bijlage: <i>Spelregelkaart herontwikkeling Spechtstraat Maassluis</i>, november 2018
SE	76	2019	1	Gemeente Maassluis, <i>Raadsvoorstel tot vaststellen Herontwikkelingskaders en voorbereidingskrediet Herontwikkeling Spechtstraat</i> , 28 januari 2019. Inclusief: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Voorblad gemeenteraad raadsvergadering</i>, 22 januari 2019 – Bijlage 1: <i>Herontwikkeling Spechtstraat, Fasedocument Definitiefase</i>, november 2019 – Bijlage 2: <i>Planontwikkeling en participatietraject, onderdeel van Fasedocument Definitiefase Herontwikkeling Spechtstraat diverse bijlagen</i>, periode 28 maart 2019 t/m 4 november 2019, november 2019 – Bijlage 3: <i>Herontwikkeling Spechtstraat, aanvraag Voorbereidingskrediet 2019</i>, 16 november 2018
SE	77	2019	11	Gemeente Maassluis, <i>Fasedocument Definitiefase Herontwikkeling Spechtstraat</i> , november 2019. Inclusief: <ul style="list-style-type: none"> – Gemeente Maassluis, <i>bijlagen Communicatie</i>, bevat: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bewonersbrief Start Herontwikkeling Spechtstraat</i>, 2 februari 2019 • <i>Presentatie startbijeenkomst Herontwikkeling Spechtstraat</i>, 7 maart 2019

S	Volgnr.	Jaar	Maand	Titelbeschrijving
				<ul style="list-style-type: none"> Terugblik startbijeenkomst Herontwikkeling Spechtstraat 7 maart 2019, z.d. Nieuwsbrieven 19 april, 14 juni en 5 november 2019
SE	78	2020	1	Gemeente Maassluis, Raadsvoorstel en -besluit, Vaststellen Definitiefase Herontwikkeling Spechtstraat, 21 januari 2020
Casus 5: Geluidswal A20				
SF	79	2016	9	Gemeente Maassluis, brief aan het college van de fracties CDA, D66, ChristeUnie, VVD en PvdA, Artikel 51 vragen: Geluidswal A20, 21 september 2016
SF	80	2016	11	Gemeente Maassluis, Motie 34, Zonnepanelen op geluidswallen, Motie D66, MB, ChristenUnie, VSP, PvdA, CDA en VVD, 9 november 2016
SF	81	2017	11	Gemeente Maassluis, Motie 27, Duurzame geluidsschermen voor geheel Maassluis, Motie VVD, PvdA, CDA, VSP, MB, D66 en ChristenUnie, 8 november 2017
SF	82	2018	3	Bewonerscommissie VERTO, brief aan het college, Geluidswal/scherm/overlast A20, 26 maart 2018
SF	83	2018	6	Gemeente Maassluis, Raadsvoorstel tot instemmen ophogen geluidswal, 25 juni 2018. Inclusief: <ul style="list-style-type: none"> Voorblad gemeenteraad, 3 juli 2018 Raadsbesluit, 10 juli 2018
SF	84	2018	9	Gemeente Maassluis, brief van het college aan de fractie VSP, Beantwoording vragen o.g.v. art. 51 RvO ten aanzien van Bezwarenbrief geluidswal A20 - bewoners Doornenbuurt, 24 september 2018
SF	85	2018	9	Gemeente Maassluis, brief van het college aan de fractie VSP, Beantwoording vragen o.g.v. art. 51 RvO over onrust bij bewoners Doornenbuurt over aanleg geluidswal, 24 september 2018
SF	86	2018	9	Gemeente Maassluis, brief van het college aan bewoners Doornenbuurt, Reactie van het college op de bezwarenbrief geluidswal A20, september 2018
SF	87	2018	9	Gemeente Maassluis, Mededeling van het college n.a.v. bewonersvragen over de geluidswal, 21 september 2018
SF	88	2018	10	Gemeente Maassluis, Motie Maximaal 100 km/h op de A20, Motie FvM, ChristenUnie, PvdA, VVD, CDS, D66, Groenlinks, MB, 2 oktober 2018
SF	89	2018	10	Gemeente Maassluis, Voorblad gemeenteraad, Geluidswal A20, 2 oktober 2018
SF	90	2018	10	Gemeente Maassluis, Motie Ophogen Geluidswal A20 bij Doornenbuurt, Motie VSP Maassluis, FvM, ChristenUnie, MB, motie verworpen, 2 oktober 2018
SF	91	2018	11	Gemeente Maassluis, bewonersbrief, Stand van zaken geluidswal A20, 27 november 2018
SF	92	2018	11	Gemeente Maassluis, bewonersbrief voor bewoners Dalenbuurt en Doornenbuurt, email voor bewonersvertegenwoordigers, Stand van zaken geluidswal A20, 27 november 2018
SF	93	2019	3	Gemeente Maassluis, Presentatie bij overleg geluidsreductie A20, 4 maart 2019. Inclusief: <ul style="list-style-type: none"> Korte weergave overleg geluidsreductie A20, 4 maart 2019
SF	94	2019	3	Gemeente Maassluis, Notulen Projectgroep project Geluidshinder A20, 18 maart 2019
SF	95	2019	4	Gemeente Maassluis, Presentatie bij overleg bewonersvertegenwoordigers A20 van 18 maart 2019, 3 april 2019
SF	96	2019	4	Gemeente Maassluis, intern memo aan college van B&W, Informeren B&W Concept rapportage akoestisch onderzoek weglawaai A20 Maassluis,

S	Volgnr.	Jaar	Maand	Titelbeschrijving
				24 april 2019
SF	97	2019	5	Gemeente Maassluis, bestuurlijk memo aan college van B&W, <i>Processtappen Geluidshinder A20</i> , 16 mei 2019
SF	98	2019	7	Gemeente Maassluis, bewonersvertegenwoordigers van het Kastanjedal, Doornenbuurt, Vertowijk, Wipperspark en Boonervliet, Lentiz/Revius MAVO en de Vereniging van Recreatievaarders De Vluchtheuvel, <i>Uitnodiging themaraad, Project Beperken geluidshinder</i> , 9 juli 2019. Inclusief: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Beperken geluidshinder A20</i>, presentatie bij Themaraad, 9 juli 2019
SF	99	2020	3	Vereniging tot Behoud van het Wipperspark, Bewonerscommissie VERTO en VVH Woonpark Boonervliet, brief aan raad en college, <i>Voorstel college m.b.t. aanpak van geluidswerende maatregelen bij de A20</i> , 12 maart 2020
SF	100	2020	3	Gemeente Maassluis, <i>Extra inhoudelijke toelichting keuze inzake aanpak geluidshinder A20, veel gestelde vragen en opmerkingen met antwoorden</i> , maart 2020
SF	101	2020	4	Belangenvereniging Kastanjedal, <i>Inspreken Commissie-/raadsvergadering 7 april 2020 inzake collegevoorstel m.b.t. aanpak geluidshinder A20</i> , 2 april 2020
SF	102	2020	4	Bewonersvertegenwoordiging Doornenbuurt, <i>Insprekbijdrage voor raadsvoorstel tot vaststellen keuze inzake aanpak geluidshinder A20</i> , 7 april 2020
SF	103	2020	4	Bewonersvertegenwoordiging Vertowijk, <i>Insprekbijdrage voor raadsvoorstel tot vaststellen keuze inzake aanpak geluidshinder A20</i> , 7 april 2020
Casus 6: Cultuurvisie				
SG	103	2014	2	DSP-groep, <i>Startnotitie cultuurvisie Maassluis</i> , rapport in opdracht van de gemeente Maassluis, 24 februari 2014
SG	105	2014	6	Gemeente Maassluis, <i>Raadsvoorstel tot vaststellen Startnotitie cultuurvisie Maassluis</i> , voorblad gemeenteraad, datum gemeenteraad 10 juni 2014. Inclusief: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Raadsbesluit</i>, behandeld in gemeenteraad 10 juni 2014
SG	106	2015	6	Gemeente Maassluis, <i>Collegebesluit concept-Cultuurvisie</i> , 16 juni 2015
SG	107	2015	7	Gemeente Maassluis, <i>Reacties op de concept-Cultuurvisie 2015-2020</i> , inspraakperiode van 20 juni tot en met 19 juli 2015, inspraakverslag.
SG	108	2015	9	Gemeente Maassluis, <i>Alles stroomt, niets blijft hetzelfde - Cultuurvisie Maassluis 2015-2020</i> , 16 september 2015
SG	109	2015	10	Gemeente Maassluis, <i>Raadsvoorstel tot vaststellen Cultuurvisie Maassluis 2015-2020</i> , 27 oktober 2015
SG	110	2015	11	Gemeente Maassluis, <i>Raadsbesluit tot vaststellen Cultuurvisie Maassluis</i> , 17 november 2015